

ASTRID OLSEN, DAVID REIMER,
BENT SORTKÆR OG RIE THOMSEN

COVID-19 OG 3. G'ERNES PLANER EFTER GYMNASIET

DPU
AARHUS UNIVERSITET

Astrid Olsen, David Reimer, Bent Sortkær
og Rie Thomsen

COVID-19 og 3. g'ernes planer efter gymnasiet

DPU, Aarhus Universitet 2020

Titel:

COVID-19 og 3. g'ernes planer efter gymnasiet

Forfattere:

Astrid Olsen, David Reimer, Bent Sortkær og Rie Thomsen

Udgivet af:

DPU, Aarhus Universitet, 2020

© Forfatterne 2020

Layout: Knud Holt Nielsen

ISBN: 978-87-7684-522-3

Tak til

Forskerholdet bag rapporten vil gerne takke Studievalg Danmark for deres store arbejde i forbindelse med dataindsamlingen samt alle medvirkende gymnasier for deres samarbejdsvillighed. Derudover vil vi gerne takke vores studentermedhjælpere Louise Bødker Wøbbe og Julie Honoré for deres hjælp i forbindelse med dataindsamlingen, databearbejdningen og udarbejdelse af rapporten. Annette Romani skal takkes for gode konstruktive kommentarer som ekstern reviewer. Sidst, men ikke mindst skal der lyde en stor tak til de mange gymnasieelever, der har taget sig tid til at besvare vores (for dem måske) ikke særlig interessante spørgeskemaer.

Indhold

SAMMENDRAG AF COVID-19 OG 3. G'ERNES PLANER EFTER GYMNASIET	5
1. INDLEDNING	7
2. DATA	9
SVARPROCENT OG BIAS	10
BRUG AF VÆGTE	10
3. COVID-19 OG UDDANNELSESPLANER EFTER GYMNASIET	12
UDVIKLINGEN I PLANERNE EFTER GYMNASIET – FORVENTNINGEN OM ANTAL SABBATÅR ÆNDRES IKKE	12
ELEVERNE HOLDER FAST I PLANERNE	14
DYGTIGE ELEVER MED UDDANNELSESFREMMEDE BAGGRUND VIL I HØJERE GRAD STARTE DIREKTE PÅ EN UDDANNELSE EFTER GYMNASIET	14
MANGE AF DE ELEVER, SOM REGNER MED AT SØGE IND PÅ EN UDDANNELSE, TILLÆGGER COVID-19 BETYDNING FOR DETTE	17
COVID-19 HAR SKABT STOR USIKKERHED OG UVISHED FORBUNDET MED REJSE- OG HØJSKOLEPLANER	18
ELEVERNE TÆNKER IKKE EKSTRA MEGET OVER STUDIEVALGET SOM FØLGE AF COVID-19	19
ELEVERNE ER BEKYMREDE FOR, HVORVIDT COVID-19 KAN FÅ BETYDNING FOR, OM DE KAN KOMME IND PÅ DEN UDDANNELSE DE ØNSKER	20
4. MÅLRETTETHED ELLER USIKKERHED FORBUNDET MED UDDANNELSESPLANERNE	21
ELEVERNE ER BLEVET LIDT MERE SIKRE PÅ DERES UDDANNELSESVALG	21
FAGOMRÅDERNES POPULARITET HAR IKKE ÆNDRET SIG SOM FØLGE AF COVID-19	22
ER NOGLE UDDANNELSER VIGTIGERE FOR SAMFUNDET END ANDRE?	24
ELEVER MED LAVT UDDANNEDE FORÆLDRE HAR STØRRE SANDSYNLIGHED FOR AT SKIFTE DERES 1. PRIORITET FOR UDDANNELSESVALG I LØBET AF 3.G, HVIS DE ER MEGET USIKRE PÅ UDDANNELSESVALGET	25
STORT SET INGEN ÆNDRINGER I VALG AF UDDANNELSESNIVEAU MELLEM T1 OG T2	27
ELEVER MED LAVT UDDANNEDE FORÆLDRE HAR STØRRE SANDSYNLIGHED FOR AT SKIFTE UDDANNELSESNIVEAU MELLEM T1 OG T2 HVIS DE ER MEGET USIKRE PÅ UDDANNELSESVALGET	29
5. BRUG AF NETVÆRK OG VEJLEDNING	30
NETVÆRKET BLIVER BRUGT TIL AT TALE OM PLANERNE EFTER GYMNASIET	30
NETVÆRKET BLIVER BRUGT TIL AT TALE OM PLANERNE EFTER GYMNASIET UANSET OM ELEVERNE ER SIKRE ELLER USIKRE PÅ UDDANNELSESVALGET	31
FORÆLDRENE UDDANNELSESBAGGRUND HAR BETYDNING FOR, HVOR MEGET ELEVERNE BRUGER NETVÆRKET SOM FØLGE AF COVID-19	32
VEJLEDERNE BLIVER I MINDRE GRAD BRUGT TIL AT TALE OM PLANERNE EFTER GYMNASIET	32
6. KONKLUSION	34
7. APPENDIX	35

Sammendrag af COVID-19 og 3. g'ernes planer efter gymnasiet

Når et ungt menneske vælger videregående uddannelse efter at have gennemført en ungdomsuddannelse, har det betydning for resten af livet. Valget er med til at åbne en række døre på klem for mulige fremtidige jobs og karriereveje. Men det er også med til at lukke andre døre helt eller delvist. Samtidig har en række undersøgelser vist en tydelig sammenhæng mellem en persons uddannelsesbaggrund og for eksempel personens livsindkomst¹ og generelle sundhed². Valget af videregående uddannelse kan således beskrives som et af de mest betydningsfulde valg der gøres i livet. På denne baggrund er rapportens formål, at undersøge hvilke tanker om uddannelsesvalg unge mennesker gør sig i deres sidste halve år på ungdomsuddannelserne. Vælger de at starte på en videregående uddannelse umiddelbart efter, at de har gennemført deres ungdomsuddannelse, eller vælger de i stedet at holde et sabbatår? Og hvilke typer af uddannelse vælger de?

Foråret 2020 er på mange måder anderledes end alle tidligere forår vi har haft i Danmark idet COVID-19 ramte landet. Dette har haft stor betydning for rigtig mange mennesker, herunder også landets gymnasieelever. Det betød helt konkret at skolerne overgik til onlineundervisning i stor udstrækning, og at eksamenerne ikke forløb som planlagt. Derudover må det også formodes at have fået en betydning for de kommende studenter tanker og overvejelser vedrørende videregående uddannelse – både for de der havde planlagt at søge ind på en uddannelse umiddelbart i forlængelse af deres ungdomsuddannelse, og for de som havde planlagt at holde et sabbatår. I rapporten undersøger vi derfor ligeledes hvad COVID-19 har betydet for 3.g'ernes planer for valg af uddannelse og/eller sabbatår.

Rapporten viser en høj grad af ukuelighed blandt de unge, som på trods af COVID-19 krisen i høj grad fastholder deres planer for uddannelse og sabbatår fra før nedlukningen til under nedlukningen. Der ses kun en meget lille stigning på 2 procentpoint i forhold til at ville tage en uddannelse lige efter gymnasiet, mens forventningen til længden af sabbatperioden er stort set uændret. Populariteten for sundhedsfaglige uddannelser heller ikke ud til at ikke

---

¹ Birkelund, J. F., Kristian, K., & Reimer, D. (2019). The Structure, Causes, and Consequences of Tracking in the Danish Education System. Dynamics of Inequality Across the Life-course (DIAL). *DIAL Working Paper Series*, Nr. 10

Jæger, M. M., Munk, M. D., & Niels P. (2003): Ulighed Og Livsløb - Analyser Af Betydningen Af Social Baggrund. København: SFI.

² Brønnum-Hansen, H., & Baadsgaard M. (2008): Increase in Social Inequality in Health Expectancy in Denmark. *Scandinavian Journal of Public Health* 36(1), 44–51.

Conti, G., Heckman, J., & Urzua, S. (2010): The Education-Health Gradient. *American Economic Review: Papers & Proceedings* 100, 234–38.

ud til at have steget, selvom man kunne have forestillet sig, at COVID-19 havde medvirket til at øge interessen for disse fag.

Meget tyder på, at eleverne vil forsøge at gennemføre deres planer om hhv. at holde sabbatår eller starte på en uddannelse inden for de rammer som krisen giver – også selvom rapporten viser, at de er usikre på deres muligheder for rejse, tage et højskoleophold eller få et job samt deres chancer for at komme ind på den uddannelse som de ønsker. Eleverne er derimod blevet lidt mere sikre på, hvilken uddannelse de vil vælge. Rapporten viser også, at COVID-19 ikke har fået eleverne til i særlig grad at opsøge de muligheder de har for at få vejledning om uddannelse og sabbatår, hverken på skolen eller hos Studievalg. De overvejelser og spekulationer som COVID-19 har bragt med sig, har dog betydet, at mange elever har brugt deres netværk mere end hvad de ellers ville have gjort til at tale om planerne efter gymnasiet. Det gør sig dog mest gældende for elever, som har højtuddannede forældre.

Fra politisk side prioriteres det, at holde uddannelsessystemet gratis og åbent for alle. Det betyder, at hvis man blot har et tilstrækkeligt højt karaktergennemsnit, så er alle veje åbne. Undersøgelser har dog vist, at eksempelvis elevernes socioøkonomiske baggrund har betydning for elevernes uddannelsesvalg³. En betydning som ikke blot kan forklares ud fra elevernes faglige formåen⁴. I rapporten undersøger vi om 3.g'ernes uddannelsesbaggrund har en særskilt betydning for, om de vælger at læse videre umiddelbart efter, at de har gennemført deres ungdomsuddannelse, eller om de vælger sabbatår. Derudover undersøges det om uddannelsesbaggrund har betydning for elevernes valg af uddannelsesniveau. Og endelig om deres uddannelsesbaggrund har betydning for, hvor sikre de er i deres valg, og om valget har ændret sig i det halve år op mod afslutningen på gymnasiet.

Rapporten viser, at elevernes forældrebaggrund har forholdsvis stor betydning for deres uddannelsesplaner. De elever som gerne vil starte direkte på en uddannelse efter gymnasiet, har i højere grad lavtuddannede forældre. Det er også i høj grad de elever med høje karakterer og elever fra HTX som vælger at starte direkte efter endt ungdomsuddannelse. Analyserne viser desuden, at de elever som er mest usikre på deres valg af uddannelse, har større sandsynlighed for at skifte mellem uddannelsesniveauer og fagområder i deres uddannelsesovervejelser, hvis deres forældre er lavtuddannede.

Vi kan ikke fastslå, om det er COVID-19 eller tiden, der har betydning for de mønstre, og det er desuden vigtigt at pointere, at rapporten kun er et udtryk for et øjebliksbillede, samt at COVID-19-krisen og dens konsekvenser hele tiden ændrer sig.

---

³ Holm, A., & Jæger, M. M. (2013): "Dentist, Driver, or Dropout. Primary and Secondary Effects of Family Background on Choice of Secondary Education in Denmark." In *Determined to Succeed? Performance, Choice and Education*, ed. Michelle Jackson. Stanford, California: Stanford University Press, 272–304.

Thomsen, J. P., & Andrade S. B. (2016): "Uddannelsesmobilitet i Danmark." *SFI Tema* (december), 1–10.

⁴ Thomsen, J. P. (2017): Unrealized potential: The disparate educational pathways of highly qualified working-class children. *The Rockwool Foundation research unit study paper, No. 117.*

1. Indledning

Når et ungt menneske vælger videregående uddannelse efter at have gennemført en ungdomsuddannelse, har det betydning for resten af livet. Valget er med til at åbne en række døre på klem for mulige fremtidige jobs og karriereveje. Men det er også med til at lukke andre døre helt eller delvist. Samtidig har en række undersøgelser vist en tydelig sammenhæng mellem en persons uddannelsesbaggrund og for eksempel personens livsindkomst⁵ og generelle sundhed⁶. Valget af videregående uddannelse kan således beskrives som et af de mest betydningsfulde valg der gøres i livet. På denne baggrund er rapportens formål at undersøge hvilke tanker om uddannelsesvalg unge mennesker gør sig i deres sidste halve år på ungdomsuddannelserne. Vælger de at starte på en videregående uddannelse umiddelbart efter, at de har gennemført deres ungdomsuddannelse eller vælger de i stedet at holde et sabbatår? Og hvilke typer af uddannelse vælger de?

I rapporten præsenterer vi resultaterne af en longitudinal spørgeskemaundersøgelse som følger eleverne i 3. g i 2020 i det sidste halve år af deres gymnasieuddannelse. Undersøgelsen består af to spørgeskemaer udført på en stor andel af de danske gymnasier. Det første blev besvaret i tiden umiddelbart inden coronakrisen (1. januar – 15. marts) og det andet under nedlukningen (5. maj – 8. juni). Hver for sig viser de således to øjebliksbilleder af elevernes forventninger til tiden efter gymnasiet og prioriteter og tanker om valg af videregående uddannelse, mens de samlet giver et billede af hvordan disse forestillinger rykker sig og ændres frem mod det endelige valg af uddannelse skal tages. Alt dette i en tid hvor COVID-19 har vendt op og ned på den virkelighed vi lever i. I rapporten har vi således mulighed for at følge de enkelte elever over tid og undersøge deres umiddelbare tanker om valg af videregående uddannelse inden coronakrisen og midt i nedlukningen.

Foråret 2020 er på mange måder anderledes end alle tidligere forår, vi har haft i Danmark, idet COVID-19 ramte landet. Dette har haft stor betydning for rigtig mange mennesker, herunder også landets gymnasieelever. Det betød helt konkret at skolerne overgik til onlineundervisning i stor udstrækning, og at eksamenerne ikke forløb som planlagt. Derudover må

---

⁵ Birkelund, J. F., Kristian, K., & Reimer, D. (2019). The Structure, Causes, and Consequences of Tracking in the Danish Education System. Dynamics of Inequality Across the Life-course (DIAL). DIAL Working Paper Series, Nr. 10

Jæger, M. M., Munk, M. D., & Niels P. (2003): Ulighed Og Livsløb - Analyser Af Betydningen Af Social Baggrund. København: SFI.

⁶ Brønnum-Hansen, H., & Baadsgaard M. (2008): Increase in Social Inequality in Health Expectancy in Denmark. *Scandinavian Journal of Public Health* 36(1), 44–51.

Conti, G., Heckman, J., & Urzua, S. (2010): The Education-Health Gradient. *American Economic Review: Papers & Proceedings* 100, 234–38.

det også formodes, at have fået en betydning for de kommende studenters tanker og overvejelser vedrørende videregående uddannelse – både for de der havde planlagt at søge ind på en uddannelse umiddelbart i forlængelse af deres ungdomsuddannelse, og for de som havde planlagt at holde et sabbatår. I rapporten undersøger vi derfor ligeledes, hvad COVID-19 har betydet for 3.g'ers tanker om videregående uddannelse og for deres planer for valg af uddannelse og/eller sabbatår.

Fra politisk side prioriteres det, at holde uddannelsessystemet gratis og åbent for alle. Det betyder, at hvis man blot har et tilstrækkeligt højt karaktergennemsnit, så er alle veje åbne. Undersøgelser har dog vist, at eksempelvis elevernes socioøkonomiske baggrund har betydning for elevernes uddannelsesvalg⁷. En betydning som ikke blot kan forklares ud fra elevernes faglige formåen⁸.

Rapporten er ikke den første til at undersøge hverken unges tanker om uddannelsesvalg, konsekvenserne af COVID-19 eller ulighed i forbindelse med uddannelsesvalg. For eksempel har undersøgelsen: *"Det svære uddannelsesvalg"*⁹ undersøgt hvilke valg gymnasieelever træffer i løbet af deres ungdomsuddannelse og deres kendskab til optagesystemet for videregående uddannelser. Derudover har Center for gymnasieforskning blandt andet lavet rapporten *"Gymnasiet i den historiske Corona-tid – et elevperspektiv"*¹⁰ og Nationalt center for skoleforskning har udarbejdet rapporten *"Nødundervisning under COVID-19, et elev og forældreperspektiv"*¹¹. I begge undersøgelser er fokus på elevernes trivsel og deres håndtering og oplevelse af hverdagen og nødundervisningen under COVID-19.

Der findes ikke lignende tidligere undersøgelser af udviklingen i elevernes planer for uddannelse det sidste halve år af 3. g, der kan sammenlignes med. Derfor kan vi ikke påvise om eventuelle forandringer i elevernes uddannelses- og karriereplaner skyldes COVID-19, eller blot et resultat af den tid som er gået fra første til anden måling.

---

⁷ Holm, A., & Jæger, M. M. (2013): "Dentist, Driver, or Dropout. Primary and Secondary Effects of Family Background on Choice of Secondary Education in Denmark." In *Determined to Succeed? Performance, Choice and Education*, ed. Michelle Jackson. Stanford, California: Stanford University Press, 272–304.

Thomsen, J. P., & Andrade S. B. (2016): "Uddannelsesmobilitet i Danmark." *SFI Tema* (december), 1–10.

⁸ Thomsen, J. P. (2017): Unrealized potential: The disparate educational pathways of highly qualified working-class children. *The Rockwool Foundation research unit study paper, No. 117*.

⁹ EVA (2015): *Det svære uddannelsesvalg: En undersøgelse af gymnasieelevers valgprocesser*.

¹⁰ Qvortrup, A. (2020): *Gymnasiet i den historiske Corona-tid – et elevperspektiv*. SDU, center for gymnasieforskning

¹¹ Qvortrup, L., Qvortrup, A., Wistoft, K., Christensen, J., Lomholt, R. (2020): *Nødundervisning under COVID-19, et elev og forældreperspektiv*. 7. rapport. Aarhus: Nationalt center for skoleforskning.

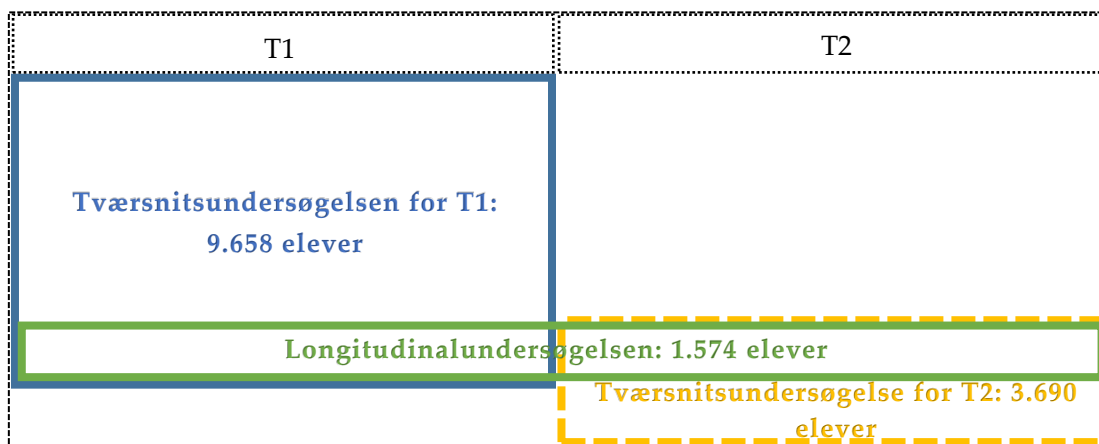
2. Data

Undersøgelsen består som tidligere nævnt af to spørgeskemaer, og er en del af forskningsprojektet på DPU, Aarhus Universitet kaldet NextStep (<https://projekter.au.dk/reducing-inequality/>). NextStep sætter fokus på myter og fordomme om videregående uddannelser og valget af videregående uddannelse. Indsamlingsperioden for første spørgeskemaundersøgelse forløb mellem 1. januar – 15. marts 2020 (herefter omtalt som T1 (tidspunkt 1)). Denne dataindsamling blev foretaget efter, at eleverne havde deltaget i forskningsprojektets intervention, som bestod af et informationsoplæg på et repræsentativt udsnit af de danske gymnasier; i alt 97 gymnasier. Studievalg Danmark, som er samarbejdspartner i projektet, forestod udførelsen af informationsoplægget og varetog distribueringen af spørgeskemaet. Spørgeskemaet blev udfyldt af eleverne i umiddelbar forlængelse af Studievalgs oplæg på gymnasierne.

Indsamlingsperioden for anden spørgeskemaundersøgelse forløb mellem 5. maj og 8. juni, og blev således besvaret, mens gymnasierne var helt eller delvist lukket ned på grund af COVID-19. Dette spørgeskema gentager mange af spørgsmålene fra første spørgeskemaundersøgelse, og har desuden fokus på elevernes trivsel under nedlukningen og dennes betydning for deres tanker om videregående uddannelse. Denne anden runde af dataindsamlingen (herefter omtalt som T2 (tidspunkt 2)) foregik gennem to kanaler. For det første blev spørgeskemaet distribueret til eleverne via gymnasiernes elevintra på i alt 86 gymnasier, her fik eleverne besked om, at de frivilligt kunne klikke sig ind på spørgeskemaet. Den anden kanal til indsamling af data i T2 var via en SMS til de elever, der ved første spørgeskemaundersøgelse havde angivet deres telefonnummer. For at højne svarprocenten blev der brugt et incitament i form af gavekort.

I alt har 9.658 3.g-elever svaret på spørgeskemaet i T1 og 3.690 3.g-elever svaret på spørgeskemaet i T2. 1.574 elever har både besvaret spørgeskemaet i T1 og T2, og det er derfor muligt at følge udviklingen for denne gruppe af elever. I rapporten er vores primære interesse at undersøge udviklingen fra T1 til T2 og datagrundlaget i derfor i de fleste analyser de 1.574 besvarelser som besvarede både første og anden runde af spørgeskemaet. I figur 4 er hele datasættet fra T1 dog anvendt. Dette har vi valgt at gøre for altid at drage vores konklusioner på det størst mulige datagrundlag. Til illustration af datas opbygning se figur 1 herunder. Til benævnelse af de to datasæt som bruges i rapporten kaldes datasættet med elever som har svaret i begge runder for *longitudinalundersøgelsen* (markeret med grøn i figur 1), og datasættet med alle elever fra T1 kaldes *tværsnitsundersøgelsen* (markeret med blå i figur 1). Således er ikke alle besvarelser i tværsnitsundersøgelsen T2 (markeret med gul i figur 1) blevet brugt i rapporten.

Figur 1 Illustration af datasæt

Svarprocent og bias

Det samlede elevgrundlag for undersøgelsen er alle gymnasieelever i 3. g på de udvalgte 97 gymnasier i Østjylland og på Sjælland. Det svarer til i alt 18.031 elever. Svarprocenten for hele tværsnitsundersøgelsen for T1, der består af 9.658 elever udgør 53,6 %. Svarprocenten for de 1.574 respondenter, som udgør longitudinalundersøgelsen er 8,7 %. Den lave svarprocent betyder, at det er vigtigt, at have en viden om hvorvidt der er en systematik i de manglende besvarelser. I appendix ses tværsnitsundersøgelsen og longitudinalundersøgelsen samt hele populationen af gymnasieelever i forhold til fordelingen af elever i STX/HHX/HTX (se **Fejl! Henvisningskilde ikke fundet.**) og køn (se **Fejl! Henvisningskilde ikke fundet.**). Besvarelserne er ikke koblet til registerdata, og baggrundsvARIABLE såsom forældres uddannelsesniveaue er ikke offentligt tilgængelig for populationen. Derfor har det kun været muligt at sammenligne med forældrenes uddannelsesbaggrund (elevernes egne angivelser i spørgeskemaet) for tværsnitsundersøgelsen og longitudinalundersøgelsen. Nogle elever besvarer ikke hele spørgeskemaet, men alle som har svaret på det første spørgsmål, er medtaget, for at øge svarprocenten for hvert enkelt spørgsmål så meget som muligt. Det betyder derfor, at n varierer undervejs i rapporten. I grafer som viser en udvikling på et spørgsmål, er elever, som ikke har svaret på spørgsmålet i begge målinger, sorteret fra.

Brug af vægte

Data indikerer, at der er systematisk skævhed i forbindelse med, hvem der har valgt at deltage i begge spørgeskemaer (se appendix figur 21-figur 24). For at imødekomme denne skævhed er longitudinalundersøgelsen og tværsnitsundersøgelsen derfor vægtet med brug af rake metoden, også kendt som iterative proportional fitting eller sample-balancing¹². Rake

¹² Kolenikov, Stanislav (2014): Calibrating survey data using iterative proportional fitting (raking) The Stata Journal 14, No. 1, pp. 22–59

metoden bruges til at korrigere for skævheden i data ved at vægte sample op imod repræsentative populationskarakteristika.

Datasættets samplestørrelse og i særdeleshed indsamlingsmetoden i forbindelse med tværsnitundersøgelsen har forventeligt resulteret i mindre bias end longitudinalundersøgelsen. Tværsnitundersøgelsen forventes at være stort set repræsentativt for de gymnasier, hvor data er indsamlet. Derfor har vi valgt at vægte longitudinalundersøgelsen op imod fordelingerne i tværsnitundersøgelsen. Fra tværsnitundersøgelsen er følgende karakteristika brugt til at konstruere vægten: Elevernes angivelse af deres karaktergennemsnit, deres angivelse af deres forældres uddannelsesniveau og deres angivelse på en række spørgsmål om kulturel kapital.

Derudover er longitudinalundersøgelsen vægтет data op imod Danmark Statistiks opgørelse af antal elever på hhv. STX, HHX og HTX og kønsfordelingen pr. 1. oktober 2019. Det var de eneste fordelinger som opgøres ved Danmarks Statistik for denne population.

I figur 4 hvor besvarelsene er baseret på tværsnitundersøgelsen, er resultaterne ligeledes vægтет med fordelingerne fra Danmarks Statistik for antal elever på hhv. STX, HHX og HTX og kønsfordelingen pr. 1. oktober 2019.

3. COVID-19 og uddannelsesplaner efter gymnasiet

Der har været hypoteser fremme om, at COVID-19 og alle dens følgevirkninger vil få betydning for elevernes uddannelsesplaner. Overskrifter som "Coronakrisen præger uddannelsesvalg: 26-årige Kasper dropper turen med den transsibiriske jernbane", tegner et billede af, at de unge ikke blot er påvirkede af COVID-19, men også, i høj grad, ændrer planer som følge af krisen. Forventningen har været, at flere ville droppe sabbatåret og i stedet starte på en uddannelse lige efter gymnasiet. Dette kapitel handler om elevernes planer efter gymnasiet, i tiden før (T1) og under COVID-19 nedlukningen (T2), samt hvilken indflydelse COVID-19 har haft på deres planer. Først undersøges, hvorvidt eleverne forventer at starte direkte på en videregående uddannelse eller holde sabbatår og om dette billede ændrer sig i tidsperioden. Dernæst undersøges, hvilke elever der i højere grad forventer at starte direkte på en videregående uddannelse eller tage sabbatår lige efter gymnasiet. Konsekvenser af og grundene til at eleverne vælger at tage sabbatår kan være mange. En begrundelse kunne være et ønske om at tilegne sig arbejdsmarkedsrelevante kvalifikationer før studierne. Grundet COVID-19, kan dette blive særligt udfordrende at opnå, da mange ufaglærte og dermed typiske studentersjobs er forsvundet under COVID-19. En anden begrundelse kunne være, at valget af uddannelse opfattes som så afgørende, at det er svært at bestemme sig, og at valget dermed udskydes. Hvor vidt den potentielle tilegnelse af arbejdsmarkedsrelevante kvalifikationer i sabbatåret fører til en højere arbejdsmarkedsværdi efter endt uddannelse og dermed højere løn, kan ifølge Klausen (2007)¹³ og Humlum (2007)¹⁴ umiddelbart ikke bevises. Til slut undersøges, hvilken indflydelse COVID-19 har haft for elevernes planer, og om elevernes baggrund har betydning for dette.

Udviklingen i planerne efter gymnasiet – forventningen om antal sabbatår ændres ikke

Når man ser på udviklingen i elevernes planer efter gymnasiet, så fremgår det af figur 2, at der er en stigning på 2 procentpoint fra 18 % til 20 % fra T1 til T2, som regner med at starte på en videregående uddannelse lige efter gymnasiet. 69 % i både T1 og T2 vil have sabbatår i op til 2 år. Det tyder altså på, at COVID-19 ikke har rykket så meget ved elevernes planer efter gymnasiet, som mange ellers havde spået. Hertil skal det dog nævnes, at det ikke er

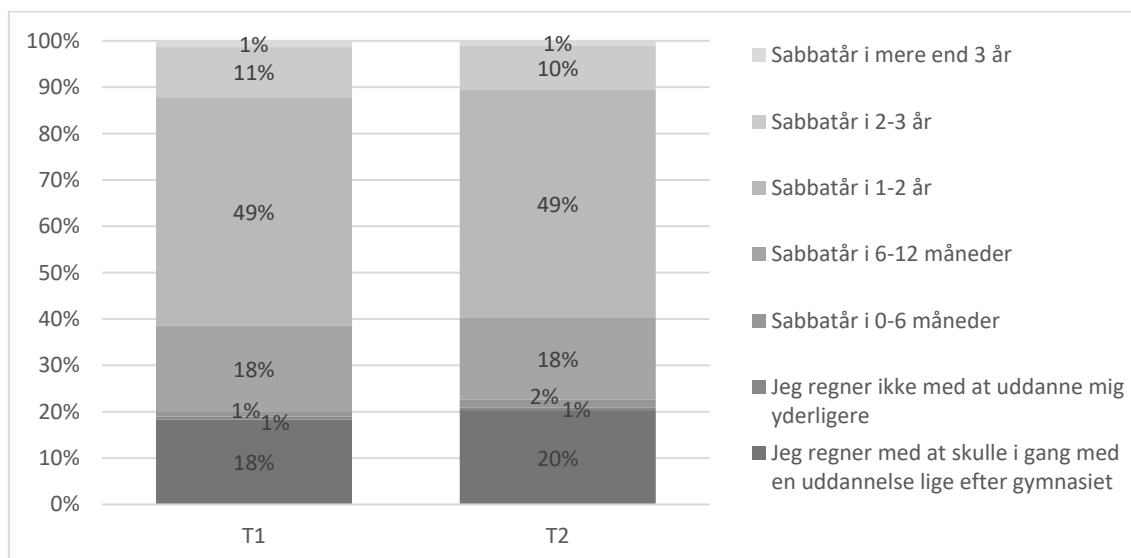
---

¹³ Klausen, T., B. (2007): Sent færdig – Lav løn. *Ungdomsforskning* Nr. 3, 37-42.

¹⁴ Humlum, M., K. (2007): Estimating the Effects of Delayed Entry into Higher Education: A Discussion. *School of Economics and Management, University of Aarhus*

muligt at sige noget om, hvordan udviklingen havde set ud, hvis COVID-19 ikke havde været der. Ligesom det også er væsentligt at pointere, at undersøgelsen ikke siger noget om de faktiske ansøgninger og optagelsestal. Ifølge Uddannelses- og Forskningsministeriet har der været tale om, at rekord mange har ansøgt i år. Der har været en stigning i ansøgere på 7 % i forhold til sidste år, hvilket er på niveau med 2016, som ligeledes var et rekordår. Hvis man skal regne med at resultaterne fra denne rapport også er et udtryk for elevernes valg i sidste ende, kan det dog ikke være dette års studenter, som i højere grad er søgt direkte ind på en uddannelse. I stedet er det muligvis studenterne fra tidligere år, som er skyld i stigningen, hvis flere i denne gruppe er søgt ind på en uddannelse i stedet for at tage endnu et sabbatår.

Figur 2 Hvad er dine planer efter gymnasiet?

Note: n= 1572. Vægtet. Figur konstrueret ud fra følgende spørgsmål: *Hvad er dine planer til næste år? (ud fra det du overvejer mest lige nu).* | *Du har angivet, at du ikke regner med at påbegynde en uddannelse lige når du er færdig med STX/HHX/HTX. Hvilke planer har du for fremtiden? | Hvor mange sabbatår regner du cirka med at holde?*

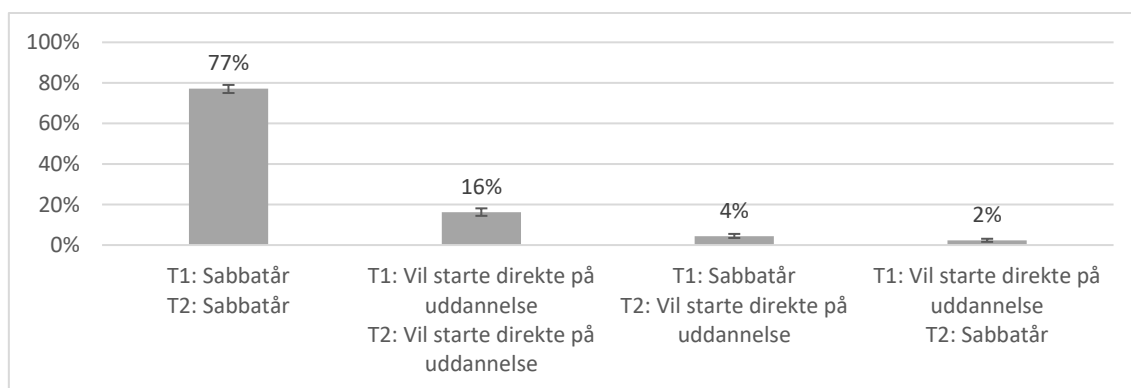
Sammenligner man resultaterne med adfærden blandt studenterårgangen fra 2017, så viser en rapport fra Danmarks Statistik, at 27 % holdt ca. ét sabbatår (mellem 9-15 måneder), 29 % holdt 2 sabbatår (16-27 måneder) og 19 % holdt ikke noget sabbatår. De sidste 25 % er ikke påbegyndt en uddannelse efter 2 år. Udviklingen de sidste år har været, at flere elever holder sabbatår, og at de tager flere sabbatår. Hvis udviklingen fortsætter, vil der ifølge rapporten blandt studenterne fra 2018 være flere som holder mere end 2 sabbatår, end dem der holder ét sabbatår.¹⁵

¹⁵ DST Analyse (2020): Omkring 56 pct. af studenterne holder et eller to sabbatår. Hentet fra <https://www.dst.dk/Site/Dst/Udgivelser/nyt/GetAnalyse.aspx?cid=38151>.

Eleverne holder fast i planerne

Figur 2 viste den totale udvikling fra T1 til T2 i forhold til om eleverne vil starte direkte på en uddannelse eller holde sabbatår, men figuren er ikke et udtryk for om eleverne *fastholder* deres planer mellem T1 og T2, eller om de *skifter* planer. Figur 3 viser derimod dette, og det ses, at der i høj grad er tale om, at eleverne *fastholder* deres planer. 77 % af eleverne fastholder deres plan om at holde mindst ét sabbatår. 16 % fastholder planen om at starte på en uddannelse. De restende 6 % har skiftet holdning, heraf har 4 % skiftet fra at ville have sabbatår til at ville starte på en videregående uddannelse lige efter gymnasiet, og 2 % har skiftet fra at ville starte på uddannelse lige efter gymnasiet til at ville have sabbatår. Som det også fremgik af figur 2, så ses det her, at der under nedlukningen var i alt 2 procentpoint flere elever, som angiver, at de vil starte på en videregående uddannelse lige efter gymnasiet.

Figur 3 Ændringer i planerne - Hvad er dine planer til næste år?

Note: n= 1574. Vægtet

Dygtige elever med uddannelsesfremmed baggrund vil i højere grad starte direkte på en uddannelse efter gymnasiet

Elevernes planer ser altså ud til at være stort set uændrede, når det kommer til om de vil starte på en videregående uddannelse efter gymnasiet eller tage sabbatår. I forlængelse heraf viser analyserne fra undersøgelsen, at der ikke er en væsentlig udvikling i sammensætningen af elever som overvejer hhv. at starte direkte på en uddannelse eller tage sabbatår. Altså tyder det ikke på, at der er tale om en anden gruppe elever, som har planer om at starte direkte på en videregående uddannelse i T1 end det er i T2, da eleverne netop i høj grad fastholder deres planer. I stedet for at undersøge udviklingen mellem T1 og T2, som resten af rapporten fokuserer på, vil dette afsnit derfor tage udgangspunkt i det store datagrundlag fra tværsnitsundersøgelsen T1.

Figur 4 viser, at det særligt er elever hvis forældre udelukkende har en grundskoleuddannelse, der overvejer at starte direkte på en videregående uddannelse efter gymnasiet. Ca. 40

% af de elever, hvis forældre har en grundskoleuddannelse, overvejer at starte direkte på en videregående uddannelse. Det samme gælder for 25 % af dem, som har forældre med en gymnasial uddannelse, for 22 % af dem som har forældre med en erhvervsfaglig uddannelse og for 18 % af dem som har forældre med erhvervsakademisk uddannelse. For de restende elever med forældre der har professionsuddannelse eller derover er det kun 14-15 % som vil starte direkte på en videregående uddannelse. Disse fund stemmer overens med en opgørelse fra Danmark Statistik, der viser en sammenhæng mellem valg af sabbatår og forældres uddannelsesniveau.¹⁶

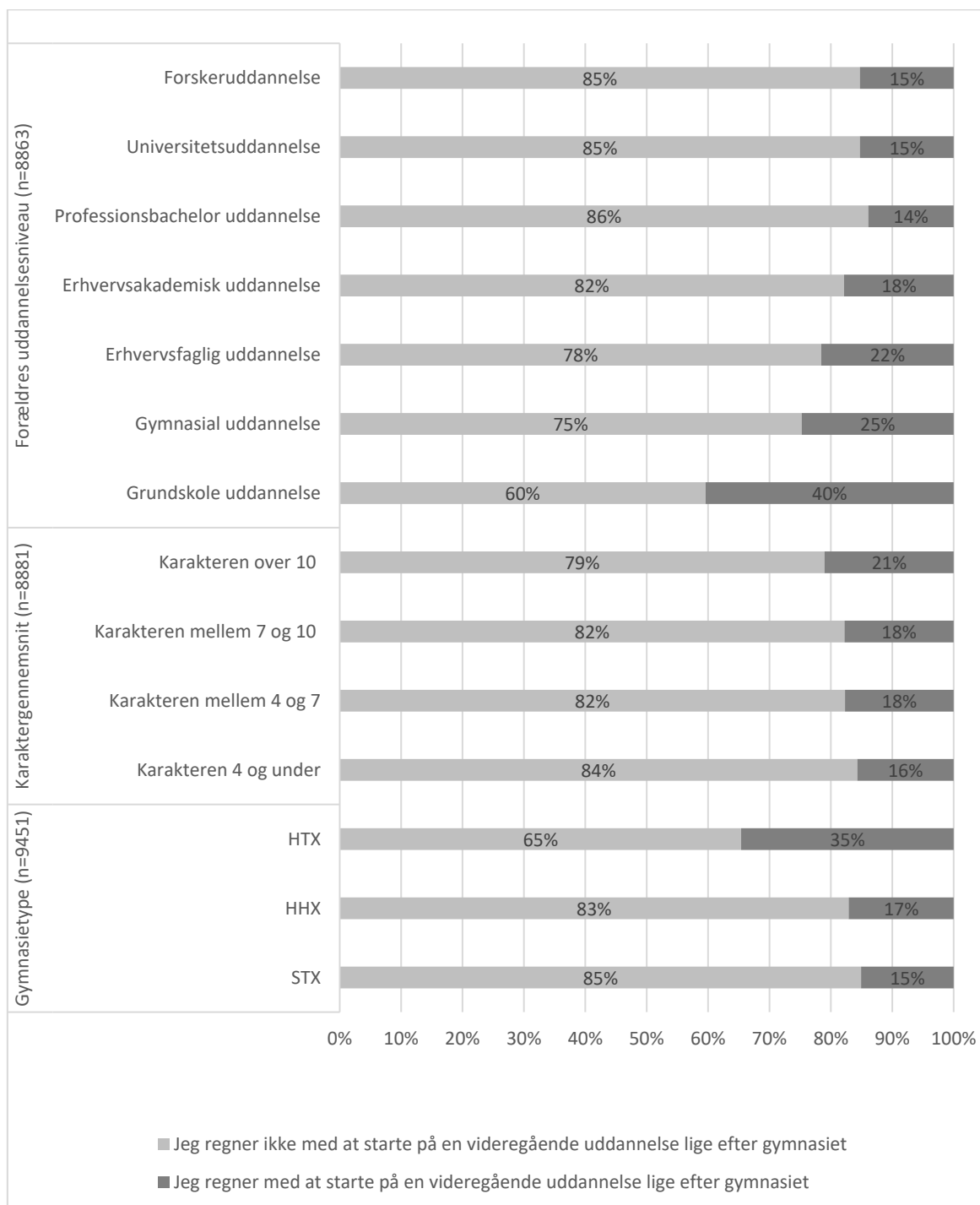
Det fremgår desuden, at det særligt er de meget dygtige elever med et karaktergennemsnit over 10, som overvejer at starte direkte på en videregående uddannelse efter gymnasiet. Omkring 21 % af de elever som har et karaktergennemsnit over 10 overvejer at starte direkte på en videregående uddannelse, mens det gælder for 18 % af de elever som har et gennemsnit mellem 4 og 10, og for 16 % af de der har under 4 i gennemsnit.

Figur 7 viser til slut, at det særligt er elever på HTX, som overvejer at starte direkte på en videregående uddannelse efter gymnasiet. Det fremgår, at ca. 35 % af HTX'erne overvejer at starte direkte på en videregående uddannelse, hvorimod dette kun gør sig gældende for omkring 15-20 % HHX-elever og STX-elever.

---

¹⁶ DST Analyse (2020): Omkring 56 pct. af studenterne holder et eller to sabbatår. Hentet fra <https://www.dst.dk/Site/Dst/Udgivelser/nyt/GetAnalyse.aspx?cid=38151>.

Figur 4 Hvad er dine planer efter gymnasiet? Fordelt på forældres uddannelsesniveau, karaktergennemsnit og gymnasietype. T1

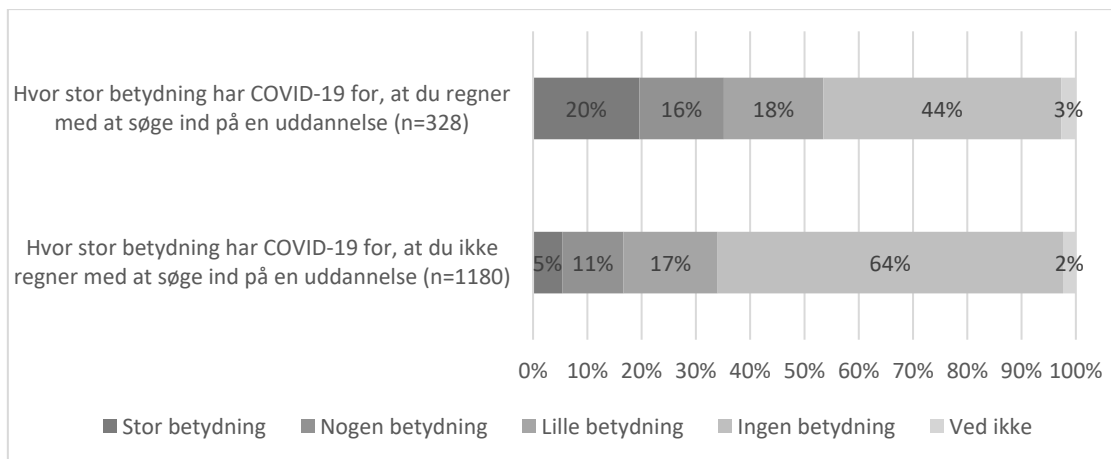
Note: Tværnsnitsundersøgelsen. Vægtet

Spørgsmålsformulering for forældres uddannelsesniveau: *Hvilke af følgende uddannelser har én eller begge af dine forældre gennemført?* | Spørgsmålsformulering for karakterniveau: *Hvilket karaktergennemsnit forventer du cirka at have, når du er færdig på STX/HHX/HTX? (Du må gerne skrive et komma, f.eks. 4,7)* | Spørgsmålsformulering for gymnasietype: *Hvilken ungdomsuddannelse er du i gang med lige nu?*

Mange af de elever, som regner med at søge ind på en uddannelse, tillægger COVID-19 betydning for dette

Nedenstående figur 5 viser, hvor stor betydning eleverne tillægger COVID-19 for deres planer om enten at tage en uddannelse eller sabbatår efter gymnasiet. Figuren viser, at lidt over en tredjedel af de elever, som regner med at søge ind på uddannelse efter gymnasiet tillægger COVID-19 stor eller nogen betydning for dette. Det kunne tyde på, at flere ville vælge at starte på den uddannelse lige efter gymnasiet, men dette bakkes dog ikke op af figur 2 og figur 3 tidligere i kapitlet. Ca. 16 % af de elever, som *ikke* regner med at søge ind på uddannelse efter gymnasiet tillægger COVID-19 stor eller nogen betydning for dette. Kun for en lille del af denne gruppe har COVID-19 altså haft betydning.

Figur 5 Hvor stor betydning har COVID-19 for planerne efter gymnasiet?

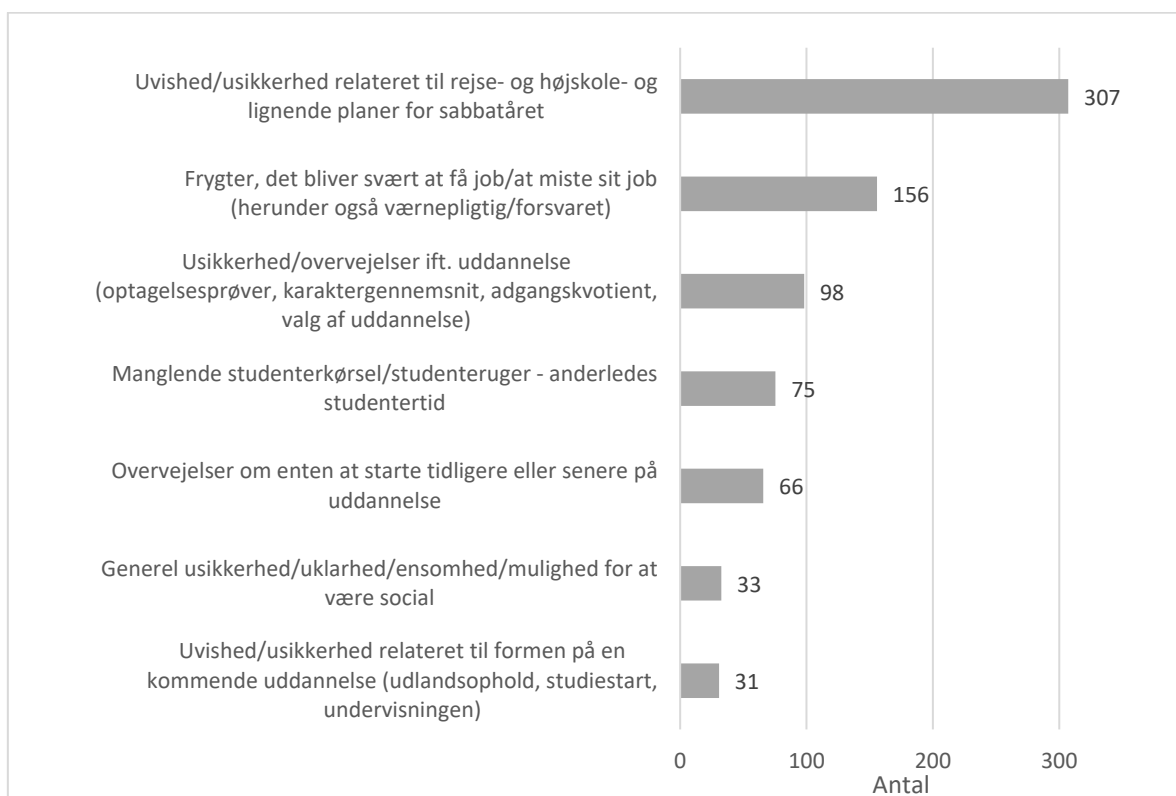

Note: n= 1518. Vægtet.

COVID-19 har skabt stor usikkerhed og uvished forbundet med rejse- og højskoleplaner

Under nedlukningen var meget forandret for 3. g'erne, herunder hjemmeundervisning, ændringer i eksamensformer, studentertiden og ikke mindst rejse- og uddannelsesplaner. Eleverne fik i undersøgelsen mulighed for at beskrive, hvad de oplevede som *den største forandring i relation til COVID-19 og deres planer for fremtiden*. Kategorierne i figur 6 er således udarbejdet på baggrund af besvarelserne, og viser top 7 kategorier. Det ses at størstedelen angiver *uvished og usikkerhed forbundet med planerne for sabbatåret*. Mange elever oplever også, at usikkerheden forbundet med at få et job er den største forandring for dem. COVID-19's betydning for deres chancer for at komme ind på en uddannelse er desuden angivet af mange.

Figur 6 Hvad er den største forandring for dig i relation til COVID-19 og dine planer for fremtiden?

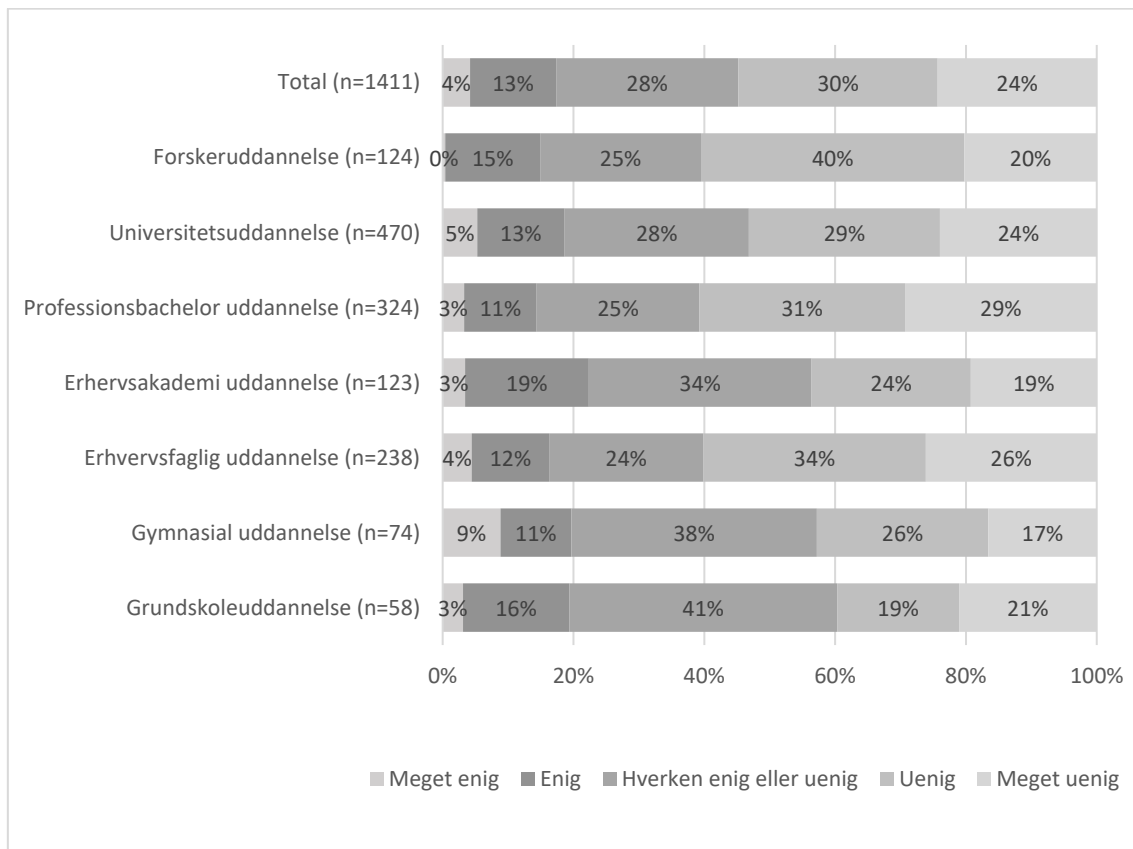
Note: 766 begrundelser fra 571 elever. Ikke vægtet

571 respondenter har angivet hvad de anser som den største forandring i åbne besvarelser. Af de 571 elever der har besvaret dette åbne spørgsmål, er der 260 som har angivet mere end én forandring. De første tre forandringer er blevet kodet, så den samme person kan gå igen i op til tre af kategorierne. Figuren viser de 7 mest hyppigt forekomne kategorier.

Eleverne tænker ikke ekstra meget over studievalget som følge af COVID-19

Ud over at eleverne har haft mulighed for at svare på et åbent spørgsmål, om hvad der var den største forandring for dem i relation til COVID-19 og planerne for fremtiden, har de også angivet hvor enige de er i udsagnet "COVID-19 har fået mig til at tænke ekstra meget over mit studievalg." Idet det endelige uddannelsesvalg for størstedelen af eleverne er udskudt til efter ét eller flere sabbatår, er det måske ikke så overraskende, at der ifølge figur 7 er meget få elever, som er enige eller meget enige i udsagnet. Der ses ligeledes ikke så store forskelle i besvarelsenerne på tværs af elevernes forældres uddannelsesbaggrund.

Figur 7 COVID-19 har fået mig til at tænke ekstra meget over mit studievalg. Fordelt på forældres uddannelsesniveau

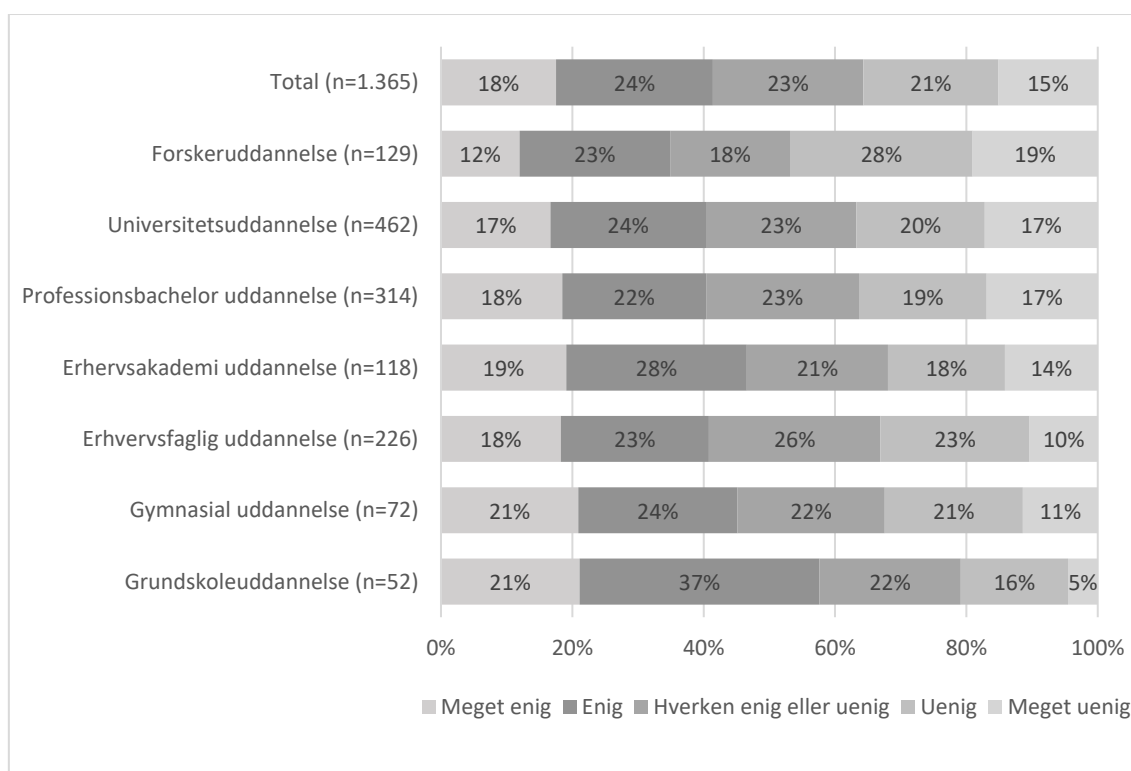

Note: n=1.365. Vægtet. Spørgsmålsformulering for forældres uddannelsesniveau: *Hvilke af følgende uddannelser har én eller begge af dine forældre gennemført?*

Eleverne er bekymrede for, hvorvidt COVID-19 kan få betydning for, om de kan komme ind på den uddannelse de ønsker

Figur 8 viser, at en forholdsvis stor andel af eleverne (45 %) er bekymrede for, hvorvidt COVID-19 kan få betydning for, om de kan komme ind på den uddannelse, som de ønsker. Årsagen hertil, kan være COVID-19's potentielt negative betydning for elevernes karaktergennemsnit, som dermed kan få betydning for at komme ind på deres ønskede uddannelser. Det ses, at det i særlig grad er elevernes, hvis forældre har en grundskoleuddannelse, som går med denne bekymring, hvorimod elever af forældre med forskeruddannelse i mindre grad har denne bekymring. Desuden er det værd at nævne, at elever med karakteren 7-10 er den gruppe, som er mest bekymrede for dette (44 % er enige eller meget enige i udsagnet), hvorimod elever med karakteren under 4 er den som er mindst bekymrede for dette (33 % er enige eller meget enige i udsagnet).

Figur 8 Jeg er bekymret for, om COVID-19 får betydning for, om jeg kommer ind på den uddannelse, jeg ønsker. Fordelt på forældres uddannelsesniveau

Note: n=1.365. Vægtet. Spørgsmålsformulering for forældres uddannelsesniveau: *Hvilke af følgende uddannelser har én eller begge af dine forældre gennemført?*

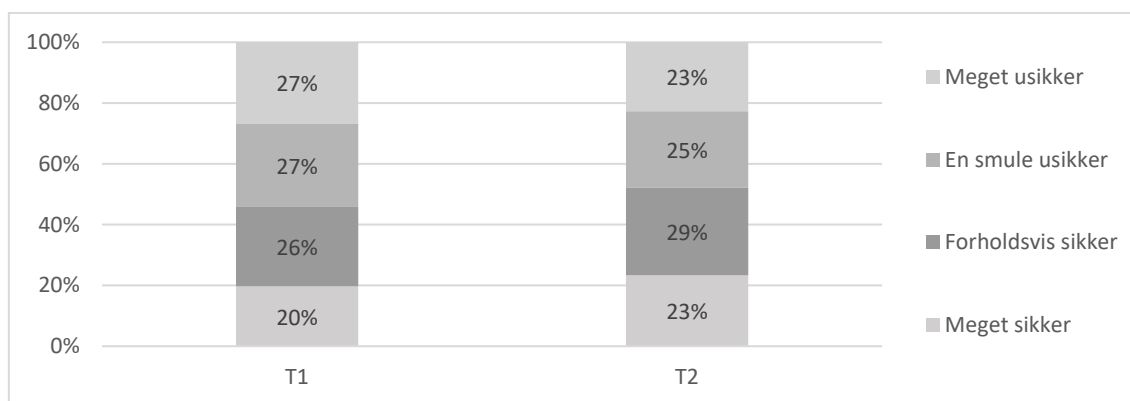
4. Målrettethed eller usikkerhed forbundet med uddannelsesplanerne

Dette kapitel undersøger, hvor sikre eleverne er på deres uddannelsesplaner med fokus på om deres uddannelsesplaner skifter i form af fagområde og uddannelsesniveau mellem T1 og T2. Derudover undersøges det hvorvidt forældrebaggrund og hvor sikre eleverne føler sig, hænger sammen med om eleverne skifter forventet uddannelsesniveau og uddannelsesfelt mellem T1 og T2. I dette kapitel er det ofte vanskeligt at adskille, hvad der kan tilskrives COVID-19, og hvad der kan tilskrives tiden, som er gået fra T1 til T2. Derfor er der mindre fokus på COVID-19's betydning for uddannelsesplanerne i dette kapitel.

Eleverne er blevet lidt mere sikre på deres uddannelsesvalg

I spørgeskemaet blev alle eleverne spurgt om, hvor sikre de er på, at deres planer om valg af uddannelse (deres forventede 1. prioritet) ville blive deres endelige valg. Figur 9 viser, at andelen som er forholdsvis sikker eller meget sikker, er gået fra lidt under halvdelen til lidt over halvdelen mellem første og anden runde af vores spørgeskemaundersøgelse.

Figur 9 Hvor sikker er du på, at det bliver dit endelige valg?

Note: n=1422. Vægtet

4.1. Planer om kommende uddannelse: Fagområde

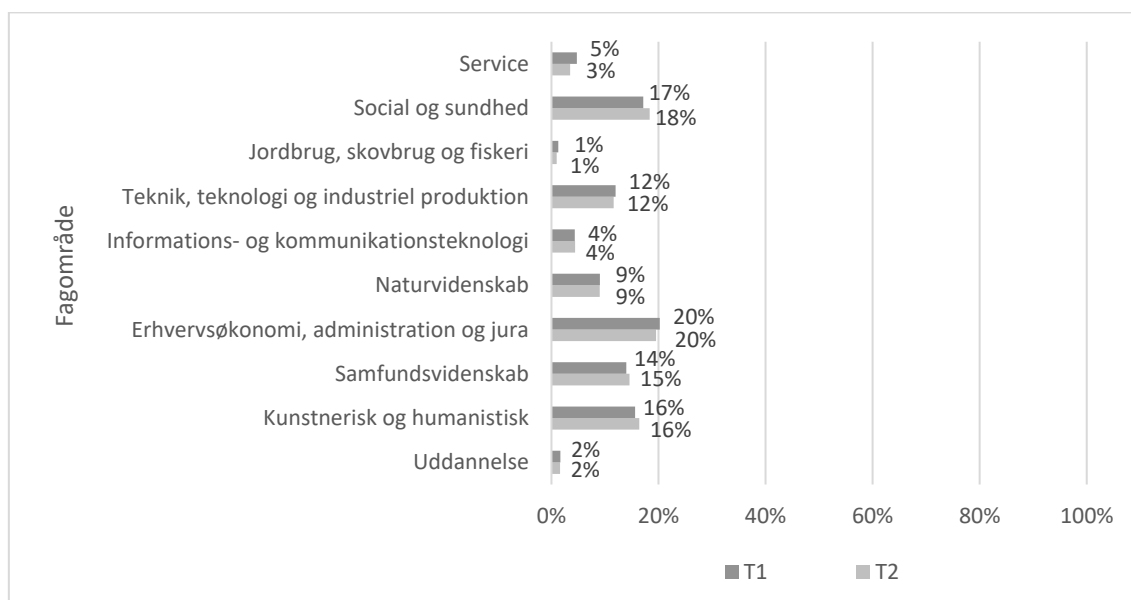
Eleverne blev i spørgeskemaet stillet følgende spørgsmål: "Hvis du skulle vælge en uddannelse lige nu, hvad ville din 1. prioritet så være? Hvis du er i tvivl eller ikke har besluttet dig endnu, så vælg det der er mest sandsynligt, og angiv ved næste spørgsmål, at du er meget usikker på, om dette bliver dit endelige valg." Eleverne har skullet vælge uddannelse ud fra en liste med alle officielle videregående uddannelser. De har desuden haft mulighed for at angive en uddannelse

i en åben svarkategori, hvis de ikke har kunnet finde den rette på listen over uddannelser. Disse åbne besvarelser er medtaget, hvis det har fremgået tydeligt, hvilken uddannelse eleverne har henvist til. Elevernes svar på spørgsmålet giver en viden om, hvilket fagområde de forventer at uddanne sig inden for. Elevernes svar er inddelt i fagområde efter Danmark Statistiks inddeling (kaldet DISCED¹⁷).

Fagområdernes popularitet har ikke ændret sig som følge af COVID-19

Figur 10 viser fagområdernes popularitet for T1 og T2, og det fremgår, at der ikke er betydelige udsving for de to tidspunkter. Forventningen om at flere ville have fået interesse for sundhedsområdet grundet mediernes fokus på COVID-19 pandemien, kan ligeledes ikke bekræftes. Det kan ikke udelukkes, at nogle specifikke sundhedsuddannelser er blevet mere populære, men der er stort set ingen stigning at spore, når man ser på hele fagområdet "Social og Sundhed" (figur 10). Hverken COVID-19 eller det faktum at der er gået 2-5 måneder mellem elevernes besvarelser, har samlet set rykket ved fagområdernes popularitet i nævneværdig grad.

Figur 10 Hvis du skulle vælge en uddannelse lige nu, hvad ville din 1. prioritet så være? Kodet i kategorier for fagområde

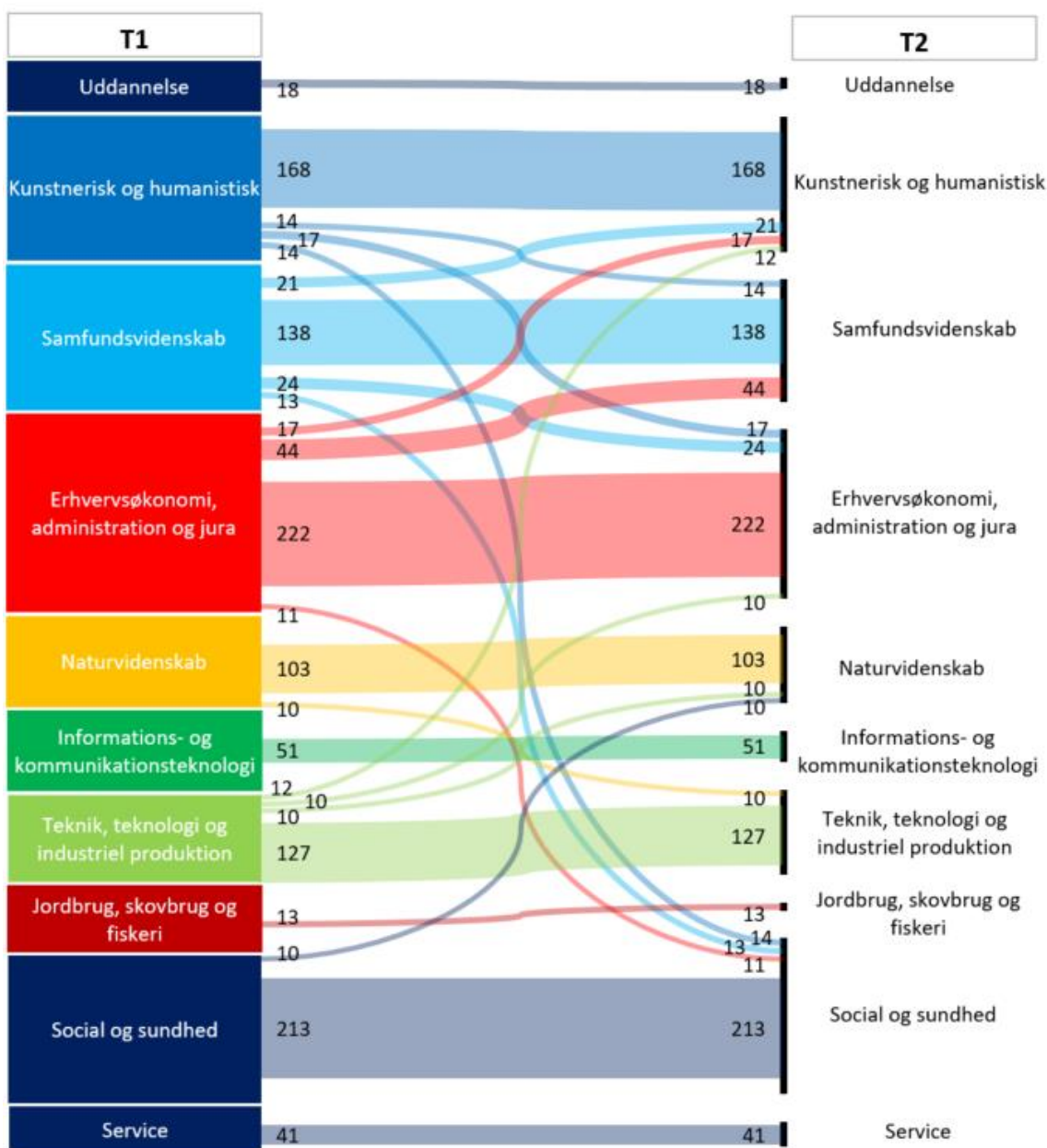
Note: n=1484. Vægtet

¹⁷ Hentet fra <https://www.dst.dk/da/Statistik/dokumentation/nomenklaturer/discsed-15--hovedomraade--fuldfoerte-uddannelser>

Figur 11 viser ligeledes fagområdernes popularitet, men viser tydeligere hvilket fagområde eleverne "strømmer" fra og til. 390 elever ud af i alt 1.484 har skiftet fagområde (26 %). 163 elever er dog frasorteret i figuren, fordi de udgør en gruppe på under 10, hvilket særligt har betydning for at strømninger til og fra de mindre fagområder. Figuren viser forholdsvis store strømninger mellem de kunstneriske, humanistiske, samfundsfaglige og erhvervsøkonomiske uddannelser. Selvom figur 11 ikke viste at fagområdet social og sundhed stort set ikke er blevet mere populært samlet set, er det alligevel bemærkelsesværdigt at elever som skriver væk fra social og sundhed, går over til de naturvidenskabelige uddannelser, hvorimod tilstrømningen til social og sundhed kommer fra de kunstneriske, humanistiske, samfundsfaglige og erhvervsøkonomiske uddannelser.

Figur 11 Hvis du skulle vælge en uddannelse lige nu, hvad ville din 1. prioritet så være? Kodet i kategorier for fagområde. Flowdiagram over skift mellem T1 og T2

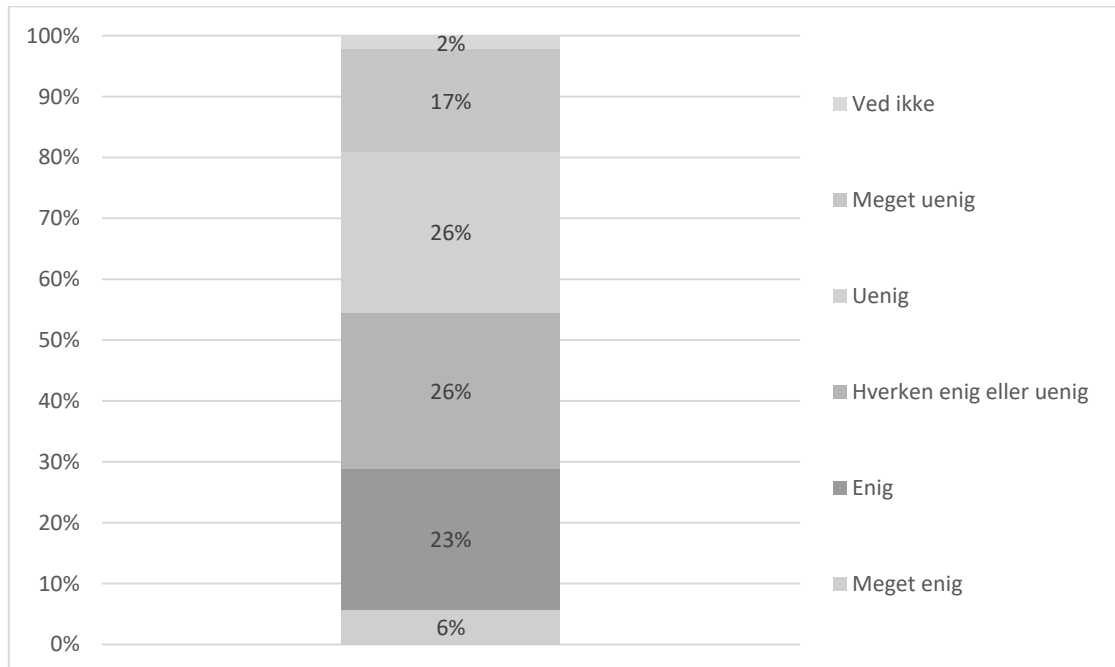

Note: n= 1.301. "Strømninger" på under 10 personer (n=163) er udeladt af figuren.

Er nogle uddannelser vigtigere for samfundet end andre?

Selvom COVID-19 ikke ser ud til at have ændret elevernes uddannelsesplaner i nævneværdig grad, så har pandemien fået en del elever til at tænke over værdien forskellige uddannelser har for samfundet. Figur 12 viser således, at en tredjedel af eleverne er enige eller meget enige i, at "COVID-19 har fået mig til at tænke, at nogle uddannelser er vigtige for samfundet end andre".

Figur 12 COVID-19 har fået mig til at tænke, at nogle uddannelser er vigtigere for samfundet end andre

Note: n=1.493. Vægtet

Elever med lavt uddannede forældre har større sandsynlighed for at skifte deres 1. prioritet for uddannelsesvalg i løbet af 3.g, hvis de er meget usikre på uddannelsesvalget

I figur 13 undersøges sammenhænge mellem elevernes svar på spørgsmålene "Hvis du skulle vælge en uddannelse lige nu, hvad ville din 1. prioritet så være? Hvis du er i tvivl eller ikke har besluttet dig endnu, så vælg det der er mest sandsynligt, og angiv ved næste spørgsmål, at du er meget usikker på, om dette bliver dit endelige valg." og "Hvor sikker er du på, at dette bliver dit endelige valg?" samt "Hvilke af følgende uddannelser har én eller begge af dine forældre gennemført?". Elevernes svar på spørgsmålet "Hvor sikker er du på, at dette bliver dit endelige valg?" i T1 anvendes til at forudsige forskelle i sandsynligheden for hvorvidt de i T2 vælger en uddannelse inden for et andet fagområde end de gjorde i T1. Grafen viser hvordan denne sammenhæng ser ud for to forskellige elevgrupper; dem med forældre der har en professionsuddannelse eller højere og dem der har forældre med en erhvervsakademiuddannelse eller lavere.

Ikke overraskende ses der en sammenhæng mellem, at jo mere usikker eleverne var på deres planer i T1, des større er sandsynligheden for, at de vælger en uddannelse inden for et andet fagområde i T2 end hvad tilfældet var i T1. Det ses således, at de elever som i T1 har angivet, at de er meget usikre på deres planer, skifter i signifikant højere grad mellem fagområde i deres angivelse af deres 1. prioritet (mellem T1 og T2), hvis deres forældre er lavtuddannede

end hvis deres forældre er højtuddannede. Det tyder på, at usikkerheden hos en elev med lavtuddannede forældre i højere grad består i en mere fundamental tvivl om, hvilket fagområde eleven vil uddanne sig indenfor. Derimod tyder det på, at usikkerheden hos en elev med højtuddannede forældre i højere grad knytter sig til overvejelser mellem forskellige uddannelser inden for samme fagområde.

Figur 13 Overordnet sammenhæng mellem hvor sikker eleven er på sit uddannelsesvalg og den gennemsnitlige forudsagte sandsynlighed for at skifte fagområde mellem T1 og T2. Sammenhængen ses for elever af forældre med hhv. lavt og højt uddannelsesniveau

Note: n=1484. Ikke vægtet. * indikerer en signifikant forskel mellem de to grupper (elever med højt uddannelse forældre og elever med lavt uddannede forældre) ved et konfidensinterval på 95 %. Spørgsmålsformulering for forældres uddannelsesniveau: *Hvilke af følgende uddannelser har én eller begge af dine forældre gennemført?*

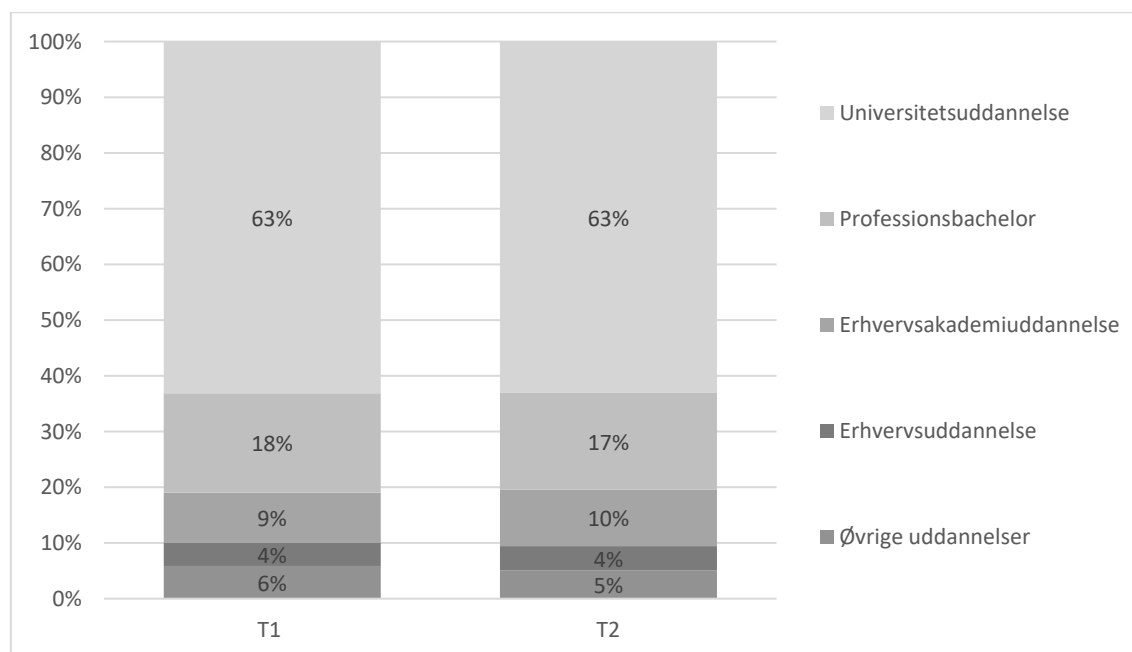
4.2. Planer om kommende uddannelse: Uddannelsesniveau

I dette afsnit er fokus stadig på elevernes svar på spørgsmålet, "Hvis du skulle vælge en uddannelse lige nu, hvad ville din 1. prioritet så være?", men istedet for at undersøge fagområde, undersøges uddannelsesniveaet, som eleverne gerne vil tage en uddannelse på. Det er værd at påpege, at afsnittet ikke handler om, hvilket uddannelsesniveau eleverne forventer at ende på, men hvilket uddannelsesniveau de forventer at søge optagelse på.

Stort set ingen ændringer i valg af uddannelsesniveau mellem T1 og T2

Fejl! Henvisningskilde ikke fundet. herunder viser fordelingen over hvilket uddannelsesniveau elevernes uddannelsesplaner tilhører i hhv. T1 og T2. Som figuren viser, er der stort set ingen ændringer fra T1 til T2.

Figur 14 Hvis du skulle vælge en uddannelse lige nu, hvad ville din 1. prioritet så være? Kodet i kategorier for uddannelsesniveau

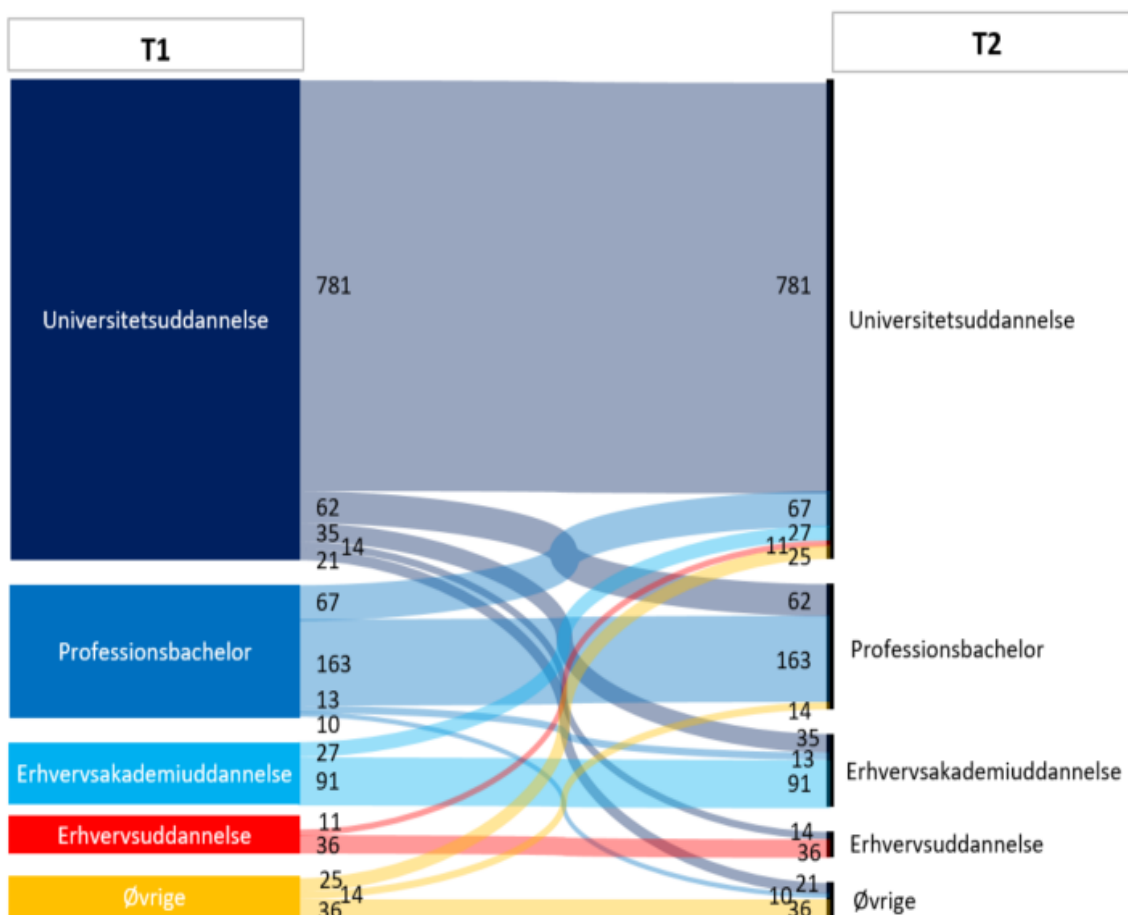

Note: n=1447. Vægtet. Kategorien "Øvrige uddannelser" dækker over uddannelser der ikke hører under de viste kategorier, fx uddannelser i forsvaret

Selvom der total set ikke er rykket ved fordelingen af hvilket niveau elevernes angivelse af deres forventede uddannelse placerer sig på, så viser figur 15, at der alligevel sker nogle ændringer i forventningerne hos den enkelte. Denne figur viser, hvilket uddannelsesniveau eleverne "strømmer" fra og til. 306 elever ud af i alt 1447 har skiftet uddannelsesniveau (21 %). 39 elever er frasorteret i figuren fordi de udgør en gruppe på under 10. Figuren viser

overordnet, at langt de fleste elever inden for hvert uddannelsesniveau holder fast i deres oprindelige overvejelser. De største strømme af elever skifter mellem universitets- og professionsbacheloruddannelserne. Derudover er det kun blandt gruppen af elever som vælger øvrige uddannelser, at der er en relativ stor udskiftning. Øvrige uddannelser dækker over uddannelser som hverken er erhvervsuddannelser, erhvervsakademi-, professionsbachelor- eller bachelor- og kandidatuddannelser (bl.a. forsvaret og flere kreative uddannelse).

Figur 15 Hvis du skulle vælge en uddannelse lige nu, hvad ville din 1. prioritet så være? Kodet i kategorier for uddannelsesniveau. Flowdiagram over skift mellem T1 og T2

Note: n= 1408. "Strømninger" på under 10 personer (n=39) er udeladt af figuren.

Elever med lavt uddannede forældre har større sandsynlighed for at skifte uddannelsesniveau mellem T1 og T2 hvis de er meget usikre på uddannelsesvalget

I figur 16 ses sammenhængen mellem at være sikker/usikker på planerne om valg af uddannelse (angivet i T1) og hvor vidt eleverne i T2 vælger en uddannelse på et andet uddannelsesniveau end i T1. Ikke overraskende ses der en sammenhæng mellem, at jo mere usikker eleverne er på deres planer i T1, jo større er sandsynligheden for at de vælger en uddannelse på et andet uddannelsesniveau i T2 end i T1. Ligesom i figur 13 viser grafen sammenhæng for to forskellige elevgrupper; de med forældre der har en professionsuddannelse eller højere og de der har forældre med en erhvervsakademiuddannelse eller lavere. Det ses, at elever som i T1 har angivet, at de er meget usikre på deres planer, i signifikant højere grad skifter mellem uddannelsesniveauerne, hvis deres forældre er lavtuddannede end hvis deres forældre er højtuddannede. Ligesom i figur 13, så tyder det på, at usikkerheden hos en elev med lavtuddannede forældre i højere grad består i en mere omfattende tvivl om uddannelsesniveau. Derimod knytter usikkerheden hos en elev med højtuddannede forældre i højere grad sig til overvejelser mellem forskellige uddannelser inden for samme uddannelsesniveau.

Figur 16 Overordnet sammenhæng mellem hvor sikker eleven er på sit uddannelsesvalg og den gennemsnitlige forudsagte sandsynlighed for at skifte uddannelsesniveau mellem T1 og T2. Sammenhængen ses for elever af forældre med hhv. lavt og højt uddannelsesniveau

Note: n=1275. Ikke vægtet. * indikerer en signifikant forskel mellem de to grupper (elever med højt uddannelse forældre og elever med lavt uddannede forældre) ved et konfidensinterval på 95 %. Spørgsmålsformulering for forældres uddannelsesniveau: *Hvilke af følgende uddannelser har én eller begge af dine forældre gennemført?*

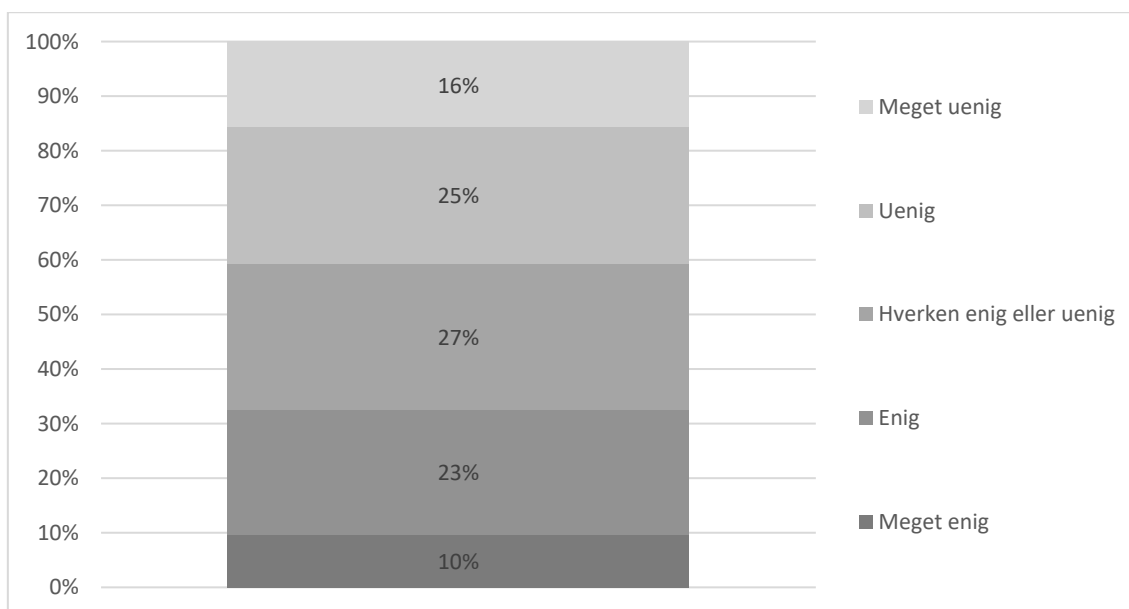
5. Brug af netværk og vejledning

Overvejelserne i forbindelse med planerne efter gymnasiet kan fylde meget hos gymnasieelever i det sidste halve år af gymnasietiden. Rapporten har vist, at COVID-19 krisen har sat tanker i gang om, hvad sabbatåret nu kan bruges til, og om det vil få betydning for karaktergennemsnittet og dermed chancen for at komme ind på den ønskede uddannelse. Dette kapitel handler om, hvorvidt COVID-19 har betydet, at eleverne i højere grad inddrager deres netværk og søger vejledning i forbindelse med deres overvejelser for planerne efter gymnasiet.

Netværket bliver brugt til at tale om planerne efter gymnasiet

Figur 17 viser, at lidt over 30 % har talt ekstra meget med deres netværk om, hvad de vil efter gymnasiet som følge af COVID-19. Modsat har lidt over 40 % ikke oplevet, at de har brugt deres netværk ekstra meget.

Figur 17 COVID-19 har gjort at jeg har talt ekstra meget med mit netværk (fx forældre, venner) om hvad jeg skal næste år

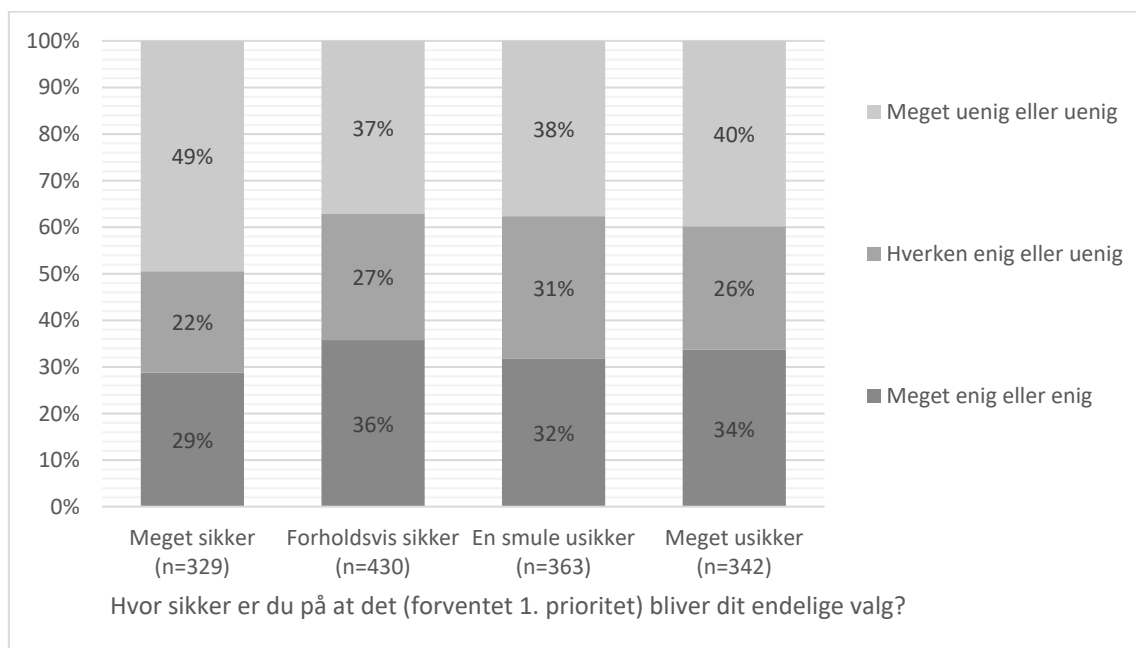
Note: n=1475. Vægtet

Netværket bliver brugt til at tale om planerne efter gymnasiet uanset om eleverne er sikre eller usikre på uddannelsesvalget

Spørgsmålet er, om det er de elever, som er mest usikre på deres uddannelsesplaner, der bruger deres netværk ekstra meget under nedlukningen? Nedenstående figur 18 viser, at de elever, som er meget sikre taler mindre med deres netværk som følge af COVID-19, sammenlignet med de elever, som er mindre sikre eller ligefrem usikre. Mønstrene er dog ikke så tydelige og det kan muligvis forklares med, at de fleste elever forventer at have et sabbatår næste år, og derfor er det ikke usikkerheden forbundet med uddannelsesplanerne som de bruger netværket til at tale om, men snarere planerne for sabbatåret. Denne tolkning bakkes desuden op af figur 7, hvor det kunne ses at COVID-19 ikke i særlig høj grad har fået eleverne til at "tænke ekstra meget over deres uddannelsesvalg".

Figur 18 COVID-19 har gjort at jeg har talt ekstra meget med mit netværk (fx forældre, venner) om hvad jeg skal næste år. Fordelt på hvor sikker eleverne er på sit uddannelsesvalg på pågældende tidspunkt

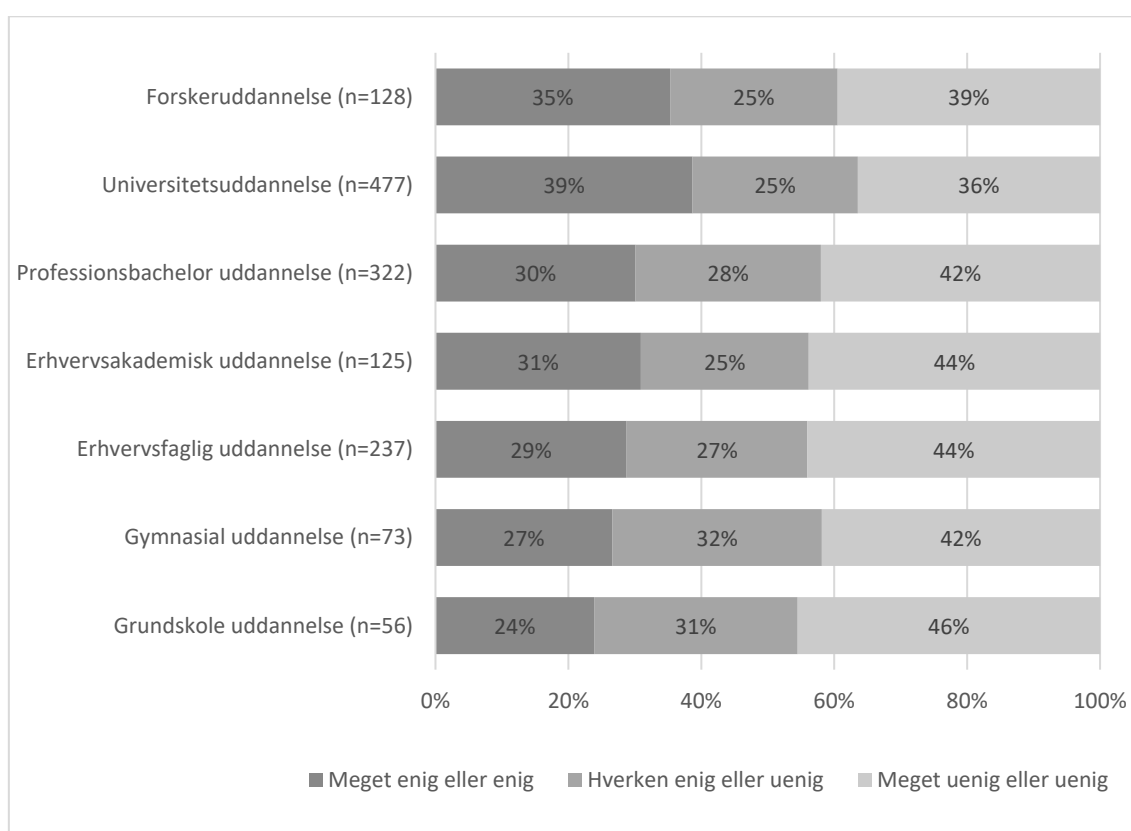

Note: n=1464. Vægtet

Forældrenes uddannelsesbaggrund har betydning for, hvor meget eleverne bruger netværket som følge af COVID-19

Der er dog noget som tyder på, at elevernes forældres uddannelsesbaggrund kan have betydning for, om eleverne har talt ekstra meget med deres netværk under nedlukningen. Nedenstående figur 19 viser, at det særligt er elever som kommer fra hjem med universitetsuddannede forældre, der har brugt deres netværk ekstra meget som følge af COVID-19.

Figur 19 COVID-19 har gjort at jeg har talt ekstra meget med mit netværk (fx forældre, venner) om hvad jeg skal næste år. Fordelt på forældres uddannelsesniveau

Note: n=1421. Vægtet

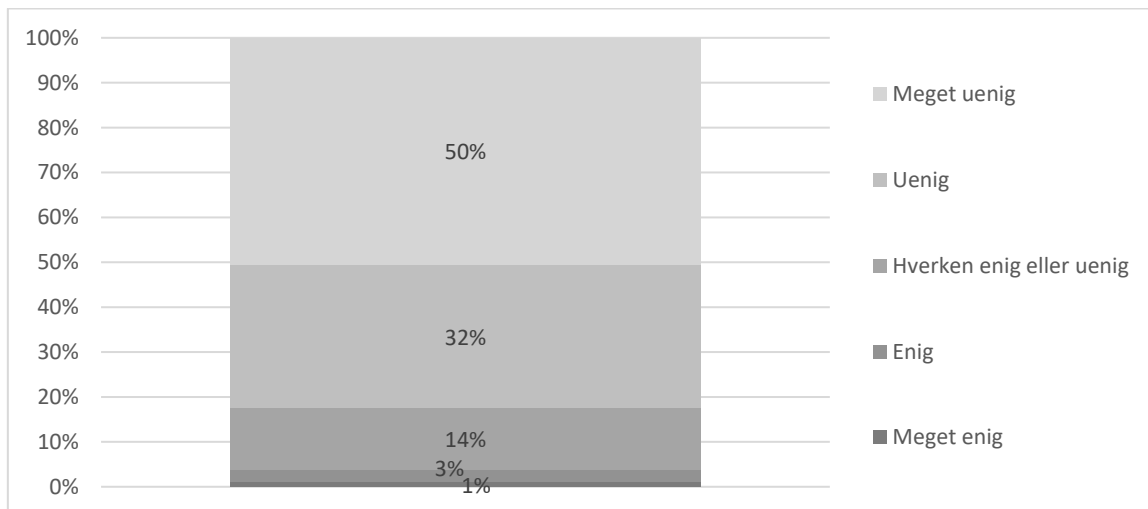
Vejlederne bliver i mindre grad brugt til at tale om planerne efter gymnasiet

Eleverne er desuden blevet spurgt til hvor enige de er i, at "COVID-19 har gjort, at jeg har opsøgt vejledning (på skolen/Studieolag) om, hvad jeg skal næste år". Figur 20 viser, at kun 4 % af eleverne har opsøgt vejlederne som følge af COVID-19. Hvis man kun ser på de elever, som overvejer at tage en uddannelse direkte efter gymnasiet, er andelen ca. 6 %. Det er i den forbindelse vigtigt at understrege, at der er fokus på brugen af vejledning i forbindelse med COVID-19, og ikke vejledning generelt. Resultaterne tyder på, at eleverne i højere grad har

brugt netværket end vejledningen til at tale om COVID-19-relaterede bekymringer/overvejelser ift. fremtidsplanerne.

Det er dog værd at nævne, at vejledningsindsatsen hos Studievalg Danmark i forbindelse med COVID-19 i høj grad har bestået i en opfølgende indsats, over for de som siden har fået afslag på deres ansøgninger. Indsatsen fandt altså sted efter denne undersøgelse, og afspejles derfor ikke i elevernes svar. Ifølge en pressemeddelelse fra Uddannelses- og Forskningsministeriet har Studievalg Danmark i perioden lige efter, at eleverne fik svar på deres ansøgninger haft 1320 vejledninger på telefon. Det er en stor stigning sammenlignet med 197 sidste år¹⁸.

Figur 20 COVID-19 har gjort, at jeg har opsøgt vejledning (på skolen/Studievalg) om, hvad jeg skal næste år

Note: n=1476. Vægtet

¹⁸ Hentet fra <https://ufm.dk/aktuelt/pressemeddelelser/2020/markant-flere-har-faet-studievejledning-denne-sommer>

6. Konklusion

Rapporten viser en høj grad af ukuelighed blandt de unge, som på trods af COVID-19 krisen i høj grad fastholder deres planer for uddannelse og sabbatår fra før nedlukningen til under nedlukningen. Der ses kun en meget lille stigning på 2 procentpoint for elever som vil tage en uddannelse lige efter gymnasiet, men forventningen til længden af sabbatperioden er stort set ikke ændret og populariteten for sundhedsfaglige uddannelser er ikke steget. En forholdsvis stor andel af eleverne angiver selv, at COVID-19 har stor betydning for deres planer om hhv. at holde sabbatår eller starte på en uddannelse, men meget tyder på, at de vil forsøge at gennemføre deres planer inden for de rammer som krisen giver – også selvom rapporten viser, at de er usikre på deres muligheder for rejse, tage et højskoleophold eller få et job samt deres chancer for at komme ind på den uddannelse som de ønsker. Eleverne er derimod blevet lidt mere sikre på, hvilken uddannelse de vil vælge. Rapporten viser også, at COVID-19 ikke har fået eleverne til at opsøge de muligheder de har for at få vejledning om uddannelse og sabbatår skolen eller hos Studievalg.

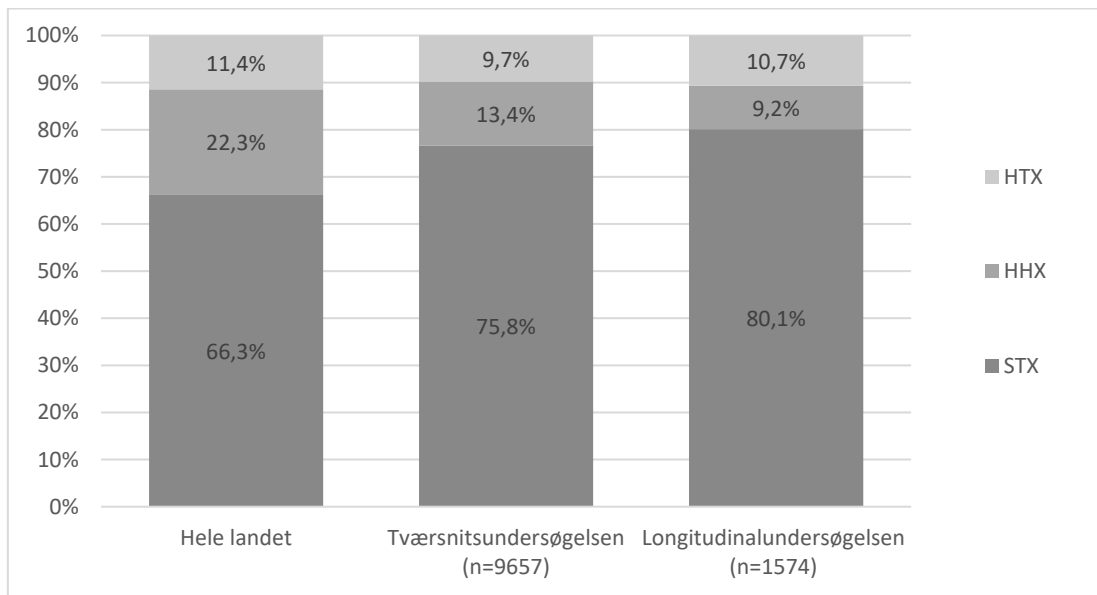
Rapporten viser, at elevernes forældrebaggrund har forholdsvis stor betydning for deres uddannelsesplaner. De elever, som gerne vil starte direkte på en uddannelse efter gymnasiet har i højere grad lavtuddannede forældre. Det gælder også for disse elever, at deres karakterer er højere, og at der er i højere grad tale om HTX elever. De elever som er mest usikre på deres valg af uddannelse, har større sandsynlighed for at skifte mellem uddannelsesniveauer og fagområder i deres uddannelsesovervejelser, hvis deres forældre er lavtuddannede.

De overvejelser og spekulationer som COVID-19 har bragt med sig, har forventeligt betydet, at mange elever har brugt deres netværk mere end hvad de ellers ville have gjort til at tale om planerne efter gymnasiet. Det gør sig dog mest gældende for elever, som har højtuddannede forældre.

7. Appendix

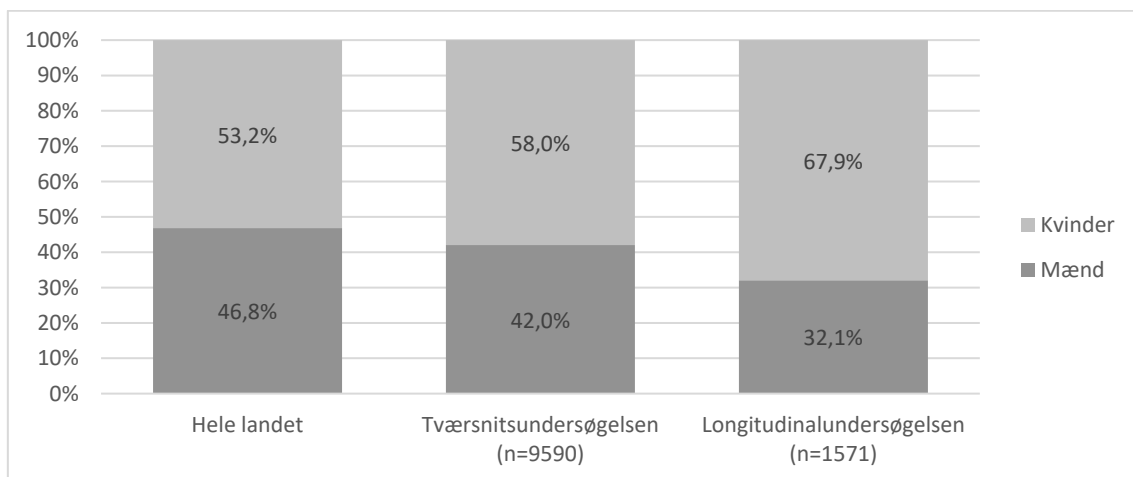
Figur 21 viser elevfordelingen i forhold til gymnasietype i henholdsvis hele landet (data fra Danmarks Statistik), tværsnitsundersøgelsen og longitudinalundersøgelsen.

Figur 21 Fordelingen af gymnasietype

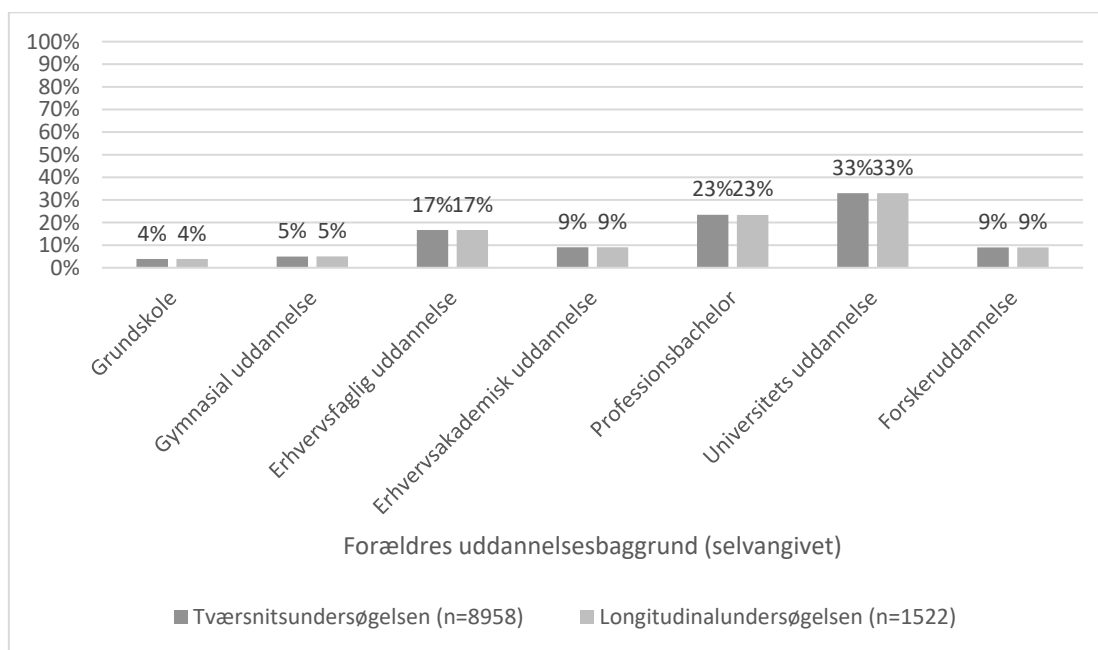
Figur 22 viser kønsfordeling på gymnasierne i henholdsvis hele landet (data fra Danmarks Statistik), tværsnitsundersøgelsen og longitudinalundersøgelsen.

Figur 22 Kønsfordeling

Figur 23 og Figur 22 viser elevfordeling i forhold til forældres uddannelsesniveau i henholdsvis tværsnitsundersøgelsen og longitudinalundersøgelsen.

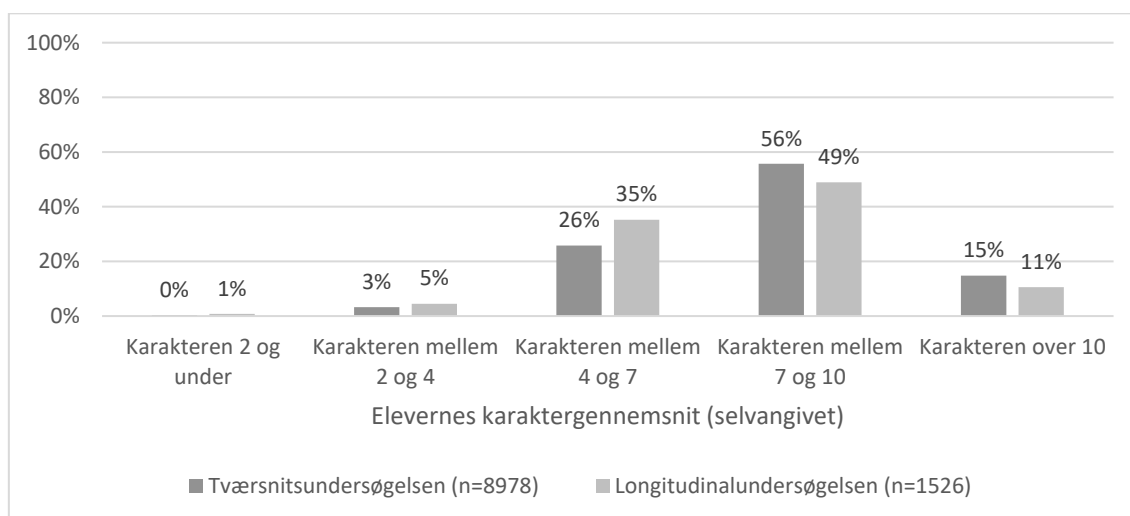
Figur 23 Fordeling af forældres uddannelsesniveau

Note: Angivet af eleverne i T1: "Hvilke af følgende uddannelser har én eller begge af dine forældre gennemført?"

Figur 24 viser elevfordeling i forhold til elevernes karaktergennemsnit i henholdsvis tværsnitsundersøgelsen og longitudinalundersøgelsen.

Figur 24 Fordeling af elevernes karaktergennemsnit

Note: Angivet af eleverne i T1: Hvilket karaktergennemsnit forventer du cirka at have, når du er færdig på STX/HHX/HTX? (Du må gerne skrive et kommatil, f.eks. 4,7)

